

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İÇ MİMARLIK ANABİLİM DALI

İÇ MİMARLIK EĞİTİMİNDE İNFORMAL YAKLAŞIMLARDA
VERİMLİLİK: WORKSHOP ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ashhan ÖZTÜRKÖĞLU

EKİM 2024

TRABZON

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İÇ MİMARLIK ANABİLİM DALI

**İÇ MİMARLIK EĞİTİMİNDE İNFORMAL YAKLAŞIMLARDA
VERİMLİLİK: WORKSHOP ÖRNEĞİ**

Aslıhan ÖZTÜRKOĞLU

**Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünce
"YÜKSEK LİSANS (İÇ MİMARLIK)"
Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.**

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 16 / 09 / 2024

Tezin Savunma Tarihi : 07 / 10 / 2024

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Şengül YALÇINKAYA

Trabzon 2024

ÖNSÖZ

“İç Mimarlık Eğitiminde İnformal Yaklaşımlarda Verimlilik: Workshop Örneği” isimli bu tez Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İç Mimarlık Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Programı’nda hazırlanmıştır.

Tez çalışmam boyunca desteğini hiçbir zaman eksik etmeyen ve akademik hayat yolundaki ilk adımlarımı atarken kıymetli bilgileriyle ve tecrübesiyle yolumu aydınlatan danışman hocam Sayın Prof. Dr. Şengül YALÇINKAYA’ya teşekkür ederim. Ayrıca, çalışma içerisinde yer alan anket çalışmasını uygulamamda yardımcı olan değerli üniversite hocalarım başta Sayın Prof. Dr. Funda KURAK AÇICI’ya ve Sayın Dr. Öğr. Üyesi Hatice ÇINAR olmak üzere tüm hocalarıma teşekkür ederim.

Son olarak, eğitim hayatının önemini ve değerini bana küçük yaştan itibaren aşılayan, eğitimin hayatın temel taşı olduğunun altını çizen babam Mehmet ÖZTÜRKOĞLU’na, ondan sonrada bıraktığı değerlerle bu zamana kadar bizi yetiştirmeye devam eden aileme teşekkür ederim.

Bu tez çalışmasının bundan sonraki çalışmalara katkı sağlamasını temenni ederim.

Aslıhan ÖZTÜRKOĞLU

Trabzon 2024

TEZ ETİK BEYANNAMESİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “İç Mimarlık Eğitiminde İnfomal Yaklaşımlarda Verimlilik: Workshop Örneği” başlıklı bu çalışmayı baştan sona kadar danışmanım Prof. Dr. Şengül YALÇINKAYA’nın sorumluluğunda tamamladığımı, verileri/örnekleri kendim topladığımı, deneyleri/analizleri ilgili laboratuvarlarda yaptığımı/yaptırdığımı, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim. 07/10/2024

Aslıhan ÖZTÜRKOĞLU

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ	III
TEZ ETİK BEYANNAMESİ.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
ÖZET	VII
SUMMARY	VIII
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	IX
TABLolar DİZİNİ.....	X
SEMBOLLER VE KISALTMALAR DİZİNİ	XI
1. GENEL BİLGİLER	1
1.1. Giriş.....	1
1.2. Çalışmanın Ortaya Çıkışı ve Amacı.....	3
1.3. Çalışmanın Önemi.....	5
1.4. Çalışmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları	5
1.5. Formal-İnformal Kavramları ve İç Mimarlık Eğitimi.....	7
1.5.1. Formal-İnformal Kavramları.....	7
1.5.2. İç Mimarlık Eğitimi	9
1.5.3. İç Mimarlık Eğitiminde İnformal Arayış	11
1.5.4. İç Mimarlık Eğitiminde Workshop Etkinlikleri.....	13
1.6. Workshop Etkinliklerinin Temel Özellikleri.....	16
1.7. Eğitimde Verimlilik.....	19
2. YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	22
2.1. Araştırma Modelinin Oluşturulması.....	22
2.2. Workshop Bileşenlerine Ait Değerlendirme Kriterleri	25
2.3. İç Mimarlık Eğitimindeki Workshop Etkinliğinin Verimlilik Modelinin Bileşenleri.....	26
2.3.1. Workshop Etkinliğinin Verimlilik Modelinin Girdi Bileşenleri.....	27
2.3.2. Workshop Etkinliğinin Verimlilik Ölçüm Modelinin Çıktı Bileşenleri	31
2.4. Anket Formunun Oluşturulması.....	32
2.5. Örneklem Seçimi ve Sayısının Belirlenmesi.....	32
2.6. Veri Analiz ve Çözümleme Yaklaşımı.....	33

3. BULGULAR.....	34
3.1. Katılımcıların Workshop Etkinliğine Katılım ve Deneyim Durumu	34
3.2. Katılımcıların Workshop Etkinliğine Genel Bakışı ve Bileşenlerinin Değerlendirmesi	38
3.3. Workshop Verimlilik Tablosuna Ait Katılımcı Değerlendirmeleri	41
3.3.1. Workshop Verimlilik Tablosuna Ait Girdi Bileşenlerinin Değerlendirilmesi.....	41
3.3.2. Workshop Verimlilik Tablosuna Ait Çıktı Bileşenlerinin Değerlendirilmesi.....	45
4. İRDELEMELER.....	48
4.1. Workshop Verimlilik Ölçüm Modeline Ait Girdi Verilerinin İrdelenmesi	48
4.2. Workshop Çıktı(Kazanım) Verilerinin İrdelenmesi.....	50
5. SONUÇLAR.....	52
6. ÖNERİLER.....	56
7. KAYNAKLAR	57
8. EKLER.....	61
ÖZGEÇMİŞ	

ÖZET

İÇ MİMARLIK EĞİTİMİNDE İNFORMAL YAKLAŞIMLARDA VERİMLİLİK: WORKSHOP ÖRNEĞİ

Aslıhan ÖZTÜRKÖĞLU

Karadeniz Teknik Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
İç Mimarlık Anabilim Dalı
Danışman: Prof. Dr. Şengül YALÇINKAYA
2024, 65 Sayfa

İç mimarlık eğitiminin amacı; tasarım, teknik, teknoloji konularında yetkin, bilgi edinme yeteneğine sahip ve sürekli gelişim gösteren iç mimarlar yetiştirmektir. Bu hedef, eğitim sürecinin kapsamlı ve çok yönlü bir şekilde yürütülmesini zorunlu kılar. Bunun devamında eğitim sistemi informal yöntemlere ihtiyaç duyar. Özellikle workshoplar, belirli zaman dilimleri ve kriterler çerçevesinde tasarımcının yaratıcılığını ön plana çıkarmayı amaçlayan, karşılıklı etkileşim içeren etkinliklerdir. Bu noktada sınırlı süre ve etkenlere bağlı olarak gerçekleşen bu etkinliklerin verimliliği önemlidir. Bu çalışmada workshopların etkileri veya etkinlikleri değil, verimlilikleri irdelenmiştir. Literatür aşamasında workshopların verimliliğini etkileyen parametreler araştırılmış ve bu bileşenler oluşturulmuş; öğrencilerle yapılan anket çalışması üzerinden bu bileşenlerin etki düzeylerinin sayısal analizi yapılmıştır. Bileşenlerinin etki değerleriyle etkinliğin verimlilik ilişkisi incelenmiş ve workshop etkinliklerinin eğitimdeki gücünü artıracak yeni yaklaşımlar ortaya koymak hedeflenmiştir. Sonuç olarak, workshop etkinliklerinin katılımcı tarafından verimliliği etkileyen en önemli bileşenin konu olduğu ortaya konmuştur. Workshop etkinliği düzenlerken seçilen konunun, öğrencinin ilgi alanından olması ve öğrenciye uygun kapsamda sunulması dikkat çeken başlıklar arasında yer almıştır. Konu seçimi ve diğer bileşenler bir bütün olarak değerlendirildiğinde workshopların verimliliği etkilenmektedir.

Anahtar Kelimeler: İç mimarlık eğitimi, İnformal eğitim, Workshop, Eğitimde verimlilik

Master Thesis

SUMMARY

PRODUCTIVITY IN INFORMAL METHODS IN INTERIOR DESIGN EDUCATION: WORKSHOP EXAMPLE

Aslıhan ÖZTÜRKÖĞLU

Karadeniz Technical University
The Graduate School of Natural and Applied Sciences
Interior Architecture Graduate Program
Supervisor: Prof. Dr. Şengül YALÇINKAYA
2024, 65 Pages

The goal of interior architecture education is to develop competent interior architects who excel in design, technique, and technology, and who continue to grow and acquire knowledge. Achieving this goal requires a comprehensive and multifaceted education process, which includes informal methods such as workshops. Workshops are designed to stimulate the creativity of designers within specific time constraints and criteria, encouraging mutual interaction. While the effects and effectiveness of workshops have been widely studied, this particular research focuses on analyzing their productivity. In the literature phase, the parameters affecting the productivity of workshops were investigated and these components were created; the impact levels of these components were analyzed numerically through a survey conducted with students. The relationship between these components and the productivity of the workshop activity is examined, with the aim of proposing new approaches to enhance the effectiveness of workshops in education. The research reveals that the most important component influencing workshop productivity is the choice of topic. It is crucial to select a topic that aligns with the students' interests and is presented within a suitable scope. When the choice of topics and other components are evaluated as a whole, the productivity of the workshops is affected.

Key Words: Interior architecture education, Informal methods, Workshop, Productivity in education

ŞEKİLLER DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 1. Çalışmanın ortaya çıkışı	4
Şekil 2. Araştırma kapsamının belirlenmesi.....	6
Şekil 3. Workshop oluşum aşamaları	13
Şekil 4. Araştırma tasarımı	22
Şekil 5. Workshop girdi temel bileşenleri	26
Şekil 6. Daha önce herhangi bir workshop etkinliğine katılma durumu	34
Şekil 7. Katıldıkları workshop etkinlik sayısı	35
Şekil 8. Katıldıkları workshop etkinliklerinin genel verimliliğini değerlendirme	38
Şekil 9. Katılımcıların girdi bileşenlerine verdikleri puan grafiği	48
Şekil 10. Katılımcıların çıktı bileşenlerine verdiği ortalama puan grafiği	51

TABLÖLAR DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 1. Eğitim yaklaşımlarının özellikleri	8
Tablo 2. Verimlilik türleri.....	20
Tablo 3. Katılımcının daha önce katıldığı workshop etkinlik özelliklerinin tespitine yönelik maddeler.....	25
Tablo 4. Konu bileşenine yönelik ankette yer alan maddeler	28
Tablo 5. Mekân bileşenine yönelik ankette yer alan maddeler.....	29
Tablo 6. Süre bileşenine yönelik ankette yer alan maddeler.....	29
Tablo 7. Katılımcı bileşenine yönelik ankette yer alan maddeler.....	29
Tablo 8. Yürütücü bileşenine yönelik ankette yer alan maddeler.....	30
Tablo 9. Organizasyon bileşenine yönelik ankette yer alan maddeler.....	30
Tablo 10. Çıktı bileşenine yönelik ankette yer alan ifadeler.....	31
Tablo 11. Katılımcı profil özellikleri	32
Tablo 12. Workshop etkinliklerine katılım sayısı ortalaması	35
Tablo 13. Katılımcıların workshop etkinliklerine katılım durumu	36
Tablo 14. Workshop etkinliklerinin verimliliklerini değerlendirme puanları ortalaması.....	38
Tablo 15. Verimlilik bileşenlerini sıralama	39
Tablo 16. Etkinlik verimliliği ile bileşen ilişkisinin gösterimi	40
Tablo 17. Workshop etkinliğinin verimlilik girdi kriterlerine ait veriler.....	42
Tablo 18. Workshop etkinliğinin verimlilik çıktı kriterlerine ait veriler	45
Tablo 19. Workshop girdi bileşenlerinin sınıf değişkeni ile ilişkisinin değerlendirilmesi: Bağımsız Örneklem T Testi.....	49

SEMBOLLER VE KISALTMALAR DİZİNİ

Std. Sap	: Standart sapma
p	: Anlamlılık düzeyi
N	: Katılımcı sayısı
Ort.	: Ortalama
t-test	: Bağımsız örneklem t-test
OECD	: Organisation for Economic Co-operation and Development
μ	: Ortalama

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Giriş

Eğitim, bireyi hem mesleki hem de kültürel anlamda yetişkin yaşamına hazırlayan, meslek temellerinin atıldığı, toplumsal bir olgudur. Bu süreçte bireyin elde ettiği kazanımlar meslek hayatında ve sosyal hayatında izler olarak karşımıza çıkar. Fakat eğitim bireyin sadece mesleki yönünü desteklemez. Eğitim süreci boyunca aldığı tüm duyular bireyin kendi yetenekleriyle harmanlanarak ortaya yeni ve gelişmiş bir birey çıkarır. Bu yönüyle bakıldığında eğitim sadece belli süreci kapsamaz, bireyin sonraki yaşamını da etkiler.

İç mimarlık, mimarlık disipliniyle ortak temelden ortaya çıkmış, zamanla kendini farklı bir meslek dalı haline getirmiş, temelinde tasarımı barındıran ve bu temel üzerinde teknik strüktür desteğiyle yükselen bir meslek disiplini. Türkiye’de İç mimarlık, İç mimarlık ve Çevre Tasarımı bölümü olarak iki farklı eğitim modeliyle karşımıza çıkmaktadır. İç mimarlık meslek disiplini eğitim süreciyle birlikte kendini yeniler ve üzerine eklenerek devam eder. Bu bağlamda bakıldığında günümüzde bu iki tutum arasında kesin çizgiler ortadan kalkma eğilimi göstermektedir. Meslek hayatındaki çok yönlülük, öğrencinin meslek ile tanıştığı eğitim dönemini irdelemeye itmektedir.

İç mimarlık eğitim sürecinde öğrencilerin sosyal, kültürel ve teknolojik gelişmelere yanıt verebilecek yaratıcı, inovatif tasarımlar ortaya koyma becerisi kazandırmak amaçlanır (Aşkın, 2020). İç mimarlık eğitimi, kendi içinde hareketli ve tekrarlanan bir yapıya sahiptir ve bu durum sürekli değişen bir temel tasarım sürecini içermektedir. Bu değişimlere paralel olarak meslek temellerinin atıldığı eğitim sisteminin içindeki paradigmalarda değişime ve gelişime uğrayarak yeni yaklaşımlar ortaya koymaktadır. Her tasarım disiplini varlığını sürdürdüğü dönemin kültürel, ekonomik ve siyasi yapısına ve değişen biçimlere bağlı olarak değişim gösterir. Bu süreçte alanında uzman, donanımlı bireyler yetiştirilmesine ihtiyaç duyulmuştur. İç mimarlık eğitiminin belli bir düzen içermesi gerekir ve bu bağlamda güncellemelere ihtiyaç duyar (Kaptan, 2003).

Tasarım eğitiminde disipliner, interdisipliner, multidisipliner, transdisipliner gibi farklı eğitim yaklaşımları bulunmaktadır (Gillis, ve diğerleri, 2017). Birçok farklı disiplin bulunmasına rağmen eğitim tek disiplin üzerine temellendirilmiştir. Eğitimin tek yönlü olması tasarımcıların kazanması gereken yaratıcılık kavramlarına zor yollardan ulaşmasını

öngörür. Formal eğitim sistemi lisans hayatındaki dört yılı aynı tekrar ve tekdüzelikte geçirir. Oysa iç mimarlık her dönem insan davranışlarının değişmesiyle birlikte dönüşümlere uğrar. Mimari tasarım eğitimi ile ilgilenenlerin ortak kanısı, eğitimin stüdyo dersleri ve okul içindeki etkileşimle sınırlı kalmaması gerektiğidir (Yürekli & Yürekli, 2004). Bu bağlamda deneyimlere açık, farklı fikirlerin bir arada olduğu ortamlar sunan etkinliklere ve öğrenci için yeni ufuk çizgileri oluşturmak, nitelikli genç yetiştirme konusunda topluma katkı sağlamak ve formal eğitimi desteklemek için informal yaklaşımlar ortaya çıkmıştır. İnfomal yönden bakıldığında workshop etkinlikleri eğitimin içerisinde önemli yer tutan, öğrencinin çevresiyle etkileşim halinde olduğu, ilişkilerini geliştiren ve farklı bakış açıları sunan çalışmalardır. Mimari tasarım eğitimi, formal-informal çalışmaların paralelliğini yakalarsa çağdaş gelişmelere ayak uyduracağı düşünülmektedir (Ciravoğlu, 2003).

İç mimarlık eğitiminde bu yaklaşımlara örnek olarak seminer, sergi, gezi, yarışma ve workshop etkinlikleri gösterilebilir. Workshop kavramı ise bazı kaynaklarda “çalışma ortamı” olarak ifade edilmekte ve Türkçe’de “atölye veya çalıştay” olarak tanımlanır. Temel tasarım eğitiminin aşamalarında ve eğitimin sonuç ürününe/fikrine dönüşümünde zihinsel süreçler görsel ve sözlü anlatımlarla ifade edilerek tekrar tasarım eğitiminde kullanılmaktadır. İç mimarlık eğitimi teorik bilgi ediniminin yanında uygulamalı derslerle desteklenerek öğrencinin potansiyelini keşfetmeyi hedeflemektedir. Workshoplar belirlenmiş, programlı ders düzeninin dışında oluşumlardır; farklı yapıda, farklı meslek disiplinlerinde, farklı üniversite veya kurumlardan, farklı ülkelerden bireylerin bir arada çalışabilmelerine olanak sağlamaktadır (Yürekli & Yürekli, 2004). Literatürde yer alan çalışmalar incelendiğinde; workshoplara yönelik çalışmalarda özellikleri, yapısı, kullanılan yöntemler ve etkileri konusunda en az kaynak bulunan öğretim yöntemlerinden birisidir. Literatürde yer alan çalışmaların eğitimin formal yönünü tartıştığı, informal yönden ise; mimarlık disiplininde Sarman (2020), informal eğitim kurumlarının enstitüler üzerinden incelenmesini, İmamoğlu (2019), informal yaklaşımı yapılan atölye çalışmaları bağlamında incelenmesini, Özdemir (2018) ise informal yaklaşımla oluşturulan bir mekân üzerinden incelenmesini konu edinmiştir. Literatürde informal yaklaşımlara dair sınırlı sayıda kaynağa erişilmesi bu çalışmanın literatüre katkı sağlamak adına önemini göstermektedir.

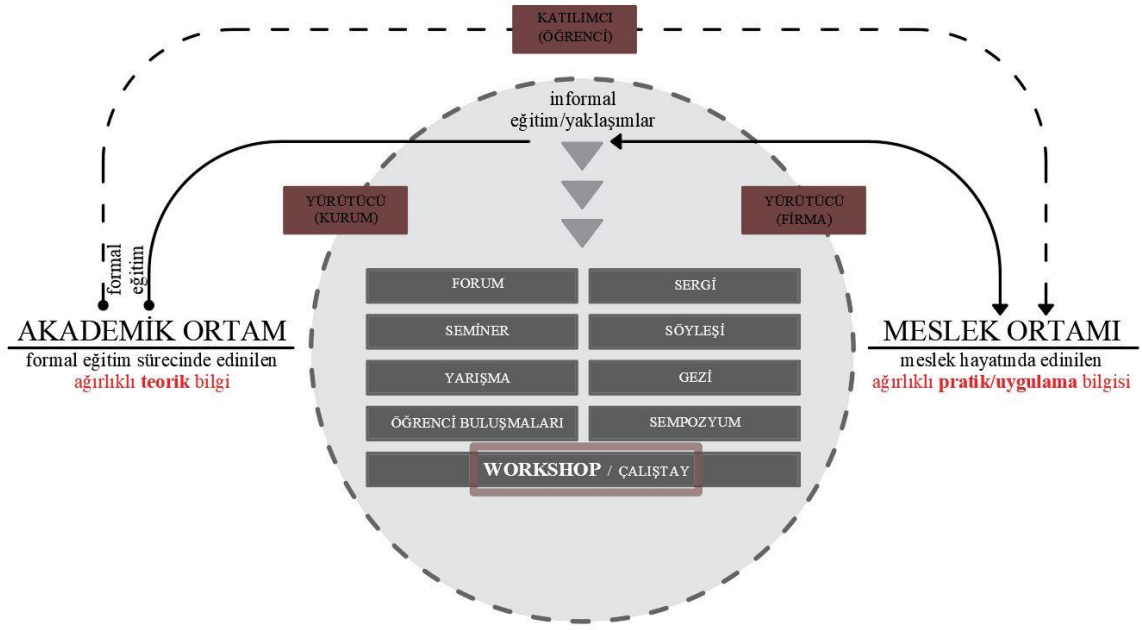
Workshop etkinlikleri iç mimarlık eğitiminde çokça başvurulan informal yöntemlerden biridir. Öğrencinin hem kendi meslek disiplininde hem de farklı disiplinlerle iletişim kurma şansı yakalar. Ayrıca workshoplar aracılığıyla ortaya çıkan sanayi-firma iş birlikleri de öğrencilerin güncel gelişmeleri takip etmelerine ve profesyonel dünyaya

hazırlanmalarına yardımcı olur. Aynı zamanda mesleğinde tecrübeli eğitmen/öğretici/yürütücü/tasarımcılarla bir araya gelir. Sanayi/özel sektör firmalarının öğrencilerle buluşması, öğrencilerin ileriye dönük motivasyonlarını etkiler ve sektörle iletişim kurma şansı verir. İç mimarlık mesleği için tasarım kavramı özellikle eğitim hayatında öğrencinin içerisinde bulunduğu her ortamda adı geçen bir kavram olmakla birlikte, mesleğin teknik kısmı ise eğitim hayatından sonra mesleğe adım atıldığında daha çok karşılaşılan bir olgudur. Bu çerçeveden bakıldığında iç mimarlık eğitimi için teorik ve pratik bilginin iç içe olduğu workshop etkinlikleri önemli bir yer tutmaktadır. Bu noktada kısıtlı sayıda ve sürede gerçekleştirilen bu etkinliklerin verimliliği önem arz etmektedir.

Bu çok yönlü eğitim yaklaşımı, öğrencilerin iç mimarlık mesleğinde başarılı olmaları için gerekli olan bilgi ve becerileri kazanmalarında yardımcı olur. Bu çalışmada, workshop etkinliklerinin verimliliği katılımcı(öğrenci) bakış açısıyla incelenerek, alınan geri dönütler sayesinde etkili süreçler ortaya koymak ve öğrenciye katkı sağlanması hedeflenmiştir.

1.2. Çalışmanın Ortaya Çıkışı ve Amacı

Bu tez çalışması; iç mimarlık eğitiminde kısıtlı yer bulan uygulamalı etkinliklerin oluşumlarını irdelemekle başlamıştır. İç mimarlık eğitimiyle ilgili yapılan çalışmalarda; iç mimarlık mesleğinin çok yönlülüğünün eğitim hayatına da yansımaları gerektiği vurgulanmaktadır. Bu yansımanın etkili yöntemleri arasında informal eğitim yaklaşımları yer almaktadır. Öğrencileri meslek hayatına bir adım daha yaklaştıran ve meslek hayatından bir kesit sunan bu yöntemler arasında karşılıklı etkileşimin yer aldığı workshop etkinlikleri dikkat çekmektedir. Workshopların yapısı itibarıyla; formal eğitim sistemindeki öğrenen-öğretici çerçevesinin katı sınırlarının yumuşaması, öğrencilerin yaratıcılık, problem çözme, zaman yönetimi, iş birliği, çevre edinme vb. yönlerini ortaya çıkarmada etkili olmaktadır. Bu noktada tez çalışmasının ortaya çıkışı bu problem etrafında şekillenmektedir. Tezin ortaya çıkışı, workshop kavramının seçilmesi Şekil 1 üzerinde görülmektedir.

Şekil 1. Araştırmanın ortaya çıkışı

Çalışmanın temel amacı; iç mimarlık eğitiminde sıkça başvurulanan informal eğitim modellerinden biri olan workshop etkinliklerinin verimliliğini etkileyen faktörlerin belirlenmesidir ve bu faktörlerin etki düzeylerini ortaya koymaktır. Ardından etkinlik sürecini iyileştirilmesi ve eğitim stratejileri geliştirmek için veri elde etmektir. Tezin odak noktası olan workshop etkinliklerinin verimlilikleri; literatür taramasıyla elde edilen bileşenlerinin etki düzeyleri katılımcı bakış açısıyla, katıldıkları atölye deneyimleri üzerinden tespit edilmiştir.

Bu amaç doğrultusunda;

- Workshop özelliklerinin verimlilik üzerindeki rolü nedir?
- Katılımcı bakış açısıyla değerlendirildiğinde, workshop etkinliğinin verimliliğini etkileyen bileşenler nelerdir?
 - Bu bileşenlerin etki düzeyleri nedir?
 - Bu bileşenlerin en çok vurgulanan alt bileşenleri hangisidir? Temel sorularına yanıt aranmıştır.

Bu çalışma; workshop etkinliklerinin katılımcı, firma/tasarımcı/akademisyen ve kurum üzerinden sosyal kazanımlarının olduğu ve sosyal kazanımların etkinliklerin verimliliğini artırdığı varsayımı üzerine temellenmiştir.

1.3. Çalışmanın Önemi

İnformal eğitim yaklaşımları, tasarım temelli disiplinlerin eğitim sürecinde oldukça yaygın şekilde kullanılmaktadır. Bu çalışmalar, tasarım eğitiminin en önemli kriterlerinden olan araştırma dürtüsü, düşünme gücü, sorgulama yeteneği, analiz etme, problem çözmeyle birlikte kendine özgü tasarımlar üreten bireylerin yetişmesini sağlayan aynı zamanda da destekleyen bir eğitim modeli olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda öğrencilerin hem mesleğine ilişkin bilgi edinmesi, hem de sosyal yaşamının güçlenmesinde etkisi olan çalışmalardır (Mercan & Bolat, 2021). Bu noktada akademik eğitim sürecine dahil ve destek olan informal yaklaşımlar nitelik ve nicelik artırma konusunda çok yönlülüğüne destek verir. Öğrencinin yaratıcılığını, probleme karşı çözüm üretme becerisini ve diğer birey veya gruplarla iş birliği yapmasına olanak sağlar. Literatürde informal eğitim yaklaşımlarıyla ilgili çalışmaların sayısının oldukça yetersiz olduğu görülmüştür. Literatürde yer edinmiş çalışmalarda ise informal eğitim yaklaşımlarının kazanımları üzerinde durulmaktadır.

Literatürde yer alan workshop ile ilgili çalışmalar; workshopların etki ve etkinlik düzeyinin, katkısının, eğitimdeki öneminin vurgulandığı çalışmalardır. Bu çalışmada, informal yaklaşımların sosyal kazanımlarını kabul etmekle birlikte, bu süreci etkileyen diğer faktörleri belirlemek ve verimlilik üzerindeki etki düzeylerini tespit etmek amaçlanmıştır. Çalışma bu yönüyle literatüre katkı sağlamak adına önemli bir yer tutar. Bu anlamda literatüre katkı sağlamak, etkinliklerin verimlilik düzeylerini artırmak için bir model oluşturarak hem eğitim hayatına hem de meslek hayatına öğrencinin gelişimine destek olmak hedeflenmiştir.

1.4. Çalışmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Çalışma kapsamında formal eğitim sisteminin içinde varlığını sürdüren informal yaklaşımları ve bu yaklaşımlardan biri olan workshop etkinlikleri, verimlilik arakesitinde incelenmektedir. Bu çalışma kapsamında, iç mimarlık eğitiminde formal eğitim sürecine etki eden ve özellikle teori-pratik etkileşimini içeren workshop etkinliklerinin verimliliği ele alınmıştır. Literatür taramasının ardından oluşturulan bu kavramsal çerçeve üzerinden workshop etkinliklerinin verimliliğini etkileyen faktörler ve bu faktörlerin etki düzeyleri araştırılmış, verimliliği artırmak için önemli noktaların altı çizilerek yeni bir model önerisi sunulmuştur. Araştırma kapsamının belirlenmesine Şekil 2’de yer verilmiştir.

Şekil 2. Araştırma kapsamının belirlenmesi

İnformel eğitim yaklaşımlarının; coğrafi şartlar, üniversite ekolü, akademisyen bağlantıları, üniversite işbirlikleri farklılıklarından dolayı iç mimarlık eğitiminde her üniversitede aynı düzeyde eğitime katkı sağlamadığı bilinmektedir. Formal eğitim strüktürleri içerisinde incelenen bu etkinlikler Türkiye’de eğitim veren üniversitelerde düzenlenen etkinliklerin değerlendirilmesi çerçevesinde ele alınmıştır. Belirli bir etkinlik üzerinden değil, öğrencilerin daha önceki deneyimlerine dayanarak değerlendirmeyapılması istenmiştir. Daha önceki deneyimleri araştırılırken, katıldıkları workshoplar arasında da; üniversiteye bağlı yada değil, okul içide yada dışında, firma/tasarımcı/akademisyen özelinde fark etmeksizin, çevrimiçi veya yüzyüze diye herhangi bir ayırım yapılmamıştır. Çalışma da amaç herhang bir etkinliği değerlendirmek değil, workshop kavramına olan genel bakışın çerçevesini çizmektir.

Bu bağlamda alan çalışmasına veri oluşturması adına, Türkiye’de İç Mimarlık eğitimi veren üniversiteler incelenmiştir. İç mimarlık eğitimi veren üniversiteler arasından herhangi bir başarı durumu gözetmeksizin, kolay ulaşılabilen, devlet-vakıf ayrımı yapmaksızın, farklı coğrafya ve sosyal şartlara sahip yedi üniversite seçilmiştir. Seçilen üniversitelerin 3. ve 4. sınıf öğrencileri ile anket çalışması yürütülmüştür. Bu çalışma belli sayıda üniversitede yapılmıştır, belli sayıda üniversiteler özelinde yapılmış olması bu çalışmanın sınırlılığını oluşturur.

1.5. Formal-İnformal Kavramları ve İç Mimarlık Eğitimi

Tez çalışmanın bu bölümünde; belirlenen problemin araştırma çerçevesinin çizildiği kuramsal başlıklara yer verilmiştir. Ortaya konan probleme dair tanımlayıcı başlıklar ve kavramlar açıklanmıştır. Tez kapsamında ele alınacak olan formal ve informal kavramlarının açıklanması, iç mimarlık eğitiminin genel yapısı, iç mimarlık eğitiminde informal eğitim kavramının yeri ve önemi, iç mimarlık eğitiminde workshop etkinliklerinin yerine değinilmiştir.

1.5.1. Formal-İnformal Kavramları

Formal ve informal kavramları form kelimesinden türemiştir. Formal kelimesi Türkçe’de “formel” olarak kullanılır ve TDK’de “biçimsel, resmi” olarak tanımlanmıştır (URL-1, 2024). Karşılığını resmi yetkiler vermesinden dolayı üniversite eğitimiyle bağdaştırılmıştır. Tez kapsamında ele alınacak olan informal kelimesi ise Türkçe’de enformel olarak tanımlanmaktadır ve TDK’de yer alan “biçimsel olmayan, resmi olmayan” anlamlarına gelmektedir (URL-2, 2024). Resmi kavramı üniversite ile bağdaştırıldığından, informal kavramı üniversitenin resmi sınırları dışında eğitimi desteklemek amaçlı yapılan etkinlikleri kapsamaktadır. Türkçe’deki kullanımı enformel olarak yaygınlaşmıştır. Bu çalışmada terimler informal ve formal olarak kullanılacaktır.

Formal eğitim belirlenmiş bir müfredat veya programa bağlı, bir kurum çatısı altında, kurallı, denetleme düzenli eğitim sistemidir. Bu yapı içinde öğretici ve öğrenene dayalı resmi, söz hakkı öğreticide olan bir ilişkisi söz konusudur. İnformal eğitim modelleri ise bu kısıtlamalardan uzak, öğretici ve öğrenenin kendi fikir ve istekleri doğrultusunda katıldıkları, kişisel deneyime dayalı bir ortam sunmaktadır (Yürekli & Yürekli, 2004).

Formal ve informal kavramları genel anlamda eğitim terminolojisi içerisinde öğrenme biçimlerini tanımlama adına sıklıkla kullanılan terimlerdir. Formal öğrenme süreci, belirlenen bir öğretim programını kapsar ve her zaman için bir diploma ya da eğitim sertifikası ile sonuçlandırılır. İnformal öğrenme, organize ya da sistematik olarak tanımlı kesinleştirilmiş yapılardan bağımsız gerçekleşmektedir. Formal ve informal öğrenme biçimlerine ek tanımlanan bir üçüncü kavram da “yaygın” (non-formal) öğrenmedir. OECD (2005) tanımına göre, yaygın öğrenme, bireylerin organize edilmiş bir öğretim programını takip ettiği formal öğrenme biçimlerine benzer bir süreçtir. Ancak yaygın öğrenme, genellikle öğrenme olarak doğrudan tanımlanmayan, fakat önemli öğrenme unsurları içeren

planlı faaliyetler içinde yer alır. Bu tür öğrenmeler, hedefler, süreler ve içerikler açısından yapılandırılabilir; ancak resmi olarak değerlendirilmezler. Yaygın öğrenmenin genellikle eğitim veya çalışma ortamlarında kasıtlı bir şekilde gerçekleştiği, ancak resmi bir nitelik taşımadığı konusunda genel bir görüş birliği bulunmaktadır (Sarman, 2020). Öğrenme biçimleri olarak tanımlanan bu kavramlar eğitim biçimlerinde de karşılık bulmaktadır.

- Formal eğitim, yüksek derecede kurumsallaşmış, kronolojik bir sıra ile derecelendirilen ve hiyerarşik olarak yapılandırılmış bir eğitim sistemidir. Bu sistem, ilköğretimden üniversitenin üst kademelerine kadar geniş bir eğitim yelpazesini kapsar (Coombs & Ahmed, 1974). Roger (2005)'e göre ise formal eğitim, katılımcısı olan öğrenci gruplarına göre kendilerini uyarlamayan, temelde tek bir paydada bulunan eğitim sistemleridir.
- İnfomal eğitim, bireylerin günlük yaşamlarından ve çevrelerinde karşılaştıkları olaylardan elde ettikleri bilgi, beceri, tutum ve içgörülerin birikimiyle gerçekleşen ve yaşam boyu süren bir eğitim sürecidir (Coombs & Ahmed, 1974).
- Yaygın eğitim, resmi eğitim sisteminin dışında düzenlenen, sistematik ve organize bir biçimde yürütülen eğitici faaliyetlerdir. Bu faaliyetler, nüfusun belirli alt gruplarına, yetişkinlere ve çocuklara çeşitli öğrenme türlerini sunmayı hedefler (Rogers, 2005)

Formal eğitim için temelde bir program üzerinden ilerlenen, işleyiş ve süreci katılımcının belirleyemediği eğitim yaklaşımı olarak tanımlayabiliriz. İnfomal öğrenme ise katılımcıların etkisinin olduğu, bireysel veya grup değişkenleriyle ilerleyen süreçlerdir. Yaygın eğitim ise, formal eğitimdeki temel unsurları koruyan ancak yine de özel durumları karşılayabilecek şekilde adapte edilebilen hibrit bir eğitim çeşidi olarak tanımlanmaktadır.

Tablo 1. Eğitim yaklaşımlarının özellikleri (Sarman, 2020)

Formal Eğitim	Non-formal Eğitim	İnfomal Eğitim
Resmi kurum tabanlı	Resmi/Resmi olmayan kurum tabanlı	Resmi olmayan kurum tabanlı
Programlı	Yarı programlı	Programsız
Zorunlu katılım	Zorunlu/Gönüllü katılım	Gönüllü katılım
Yürütücü kontrollü	Yürütücü kontrollü	Katılımcı kontrollü
Diploma/belge sonuçlu	Belge ile sonuçlanabilir	Belge ile sonuçlanmaz
Genelci yaklaşım	Adapte edilebilir	Özelleşmiş

Formal eğitimin çok bileşenlidir ve değişim, yeniliklere hızlı uyum sağlayamamaktadır. Formal eğitimin dışında kalan tüm etkinlikleri kapsayan infomal

ortamlarsa deneyim odaklı, etkileşim platformu yaratmanın yanında dinamik yapıları ile günceli takip etmeye imkân vermektedir. Formal ve informal ortamların birlikteliği ve paralelliği, günceli takip etmenin yanında mesleki eğitimin tamamlanmasını sağlamaktadır (Adıgüzel, 2012). Formal eğitim içerisinde yürütücü(öğreten) ve katılımcı(öğrenen) arasında net bir ayırım yer alır. Bu süreçte amaç öğretmektir ve katılımcı aktif olarak etkileşim içerisinde değildir. Hazırlanan müfredat herkes için aynı düzende ve süreçte uygulanır.

1.5.2. İç Mimarlık Eğitimi

İç mimarlık yaşama dair tüm paradigmaları içinde barındırarak mekân üretme çabası olan bir meslek disiplini. Bu mekânların tüm özelliklerini toplumsal ve kişisel kriterlere göre yönlendirir ve mekânları bireyler için nitelikli ve sürdürülebilir hale getirmeyi hedefler. İç mimarlığın içerisinde barındırdığı ve dokunduğu alanlar yaşamın tüm basamaklarını kapsadığı için, mesleğin çok yönlülüğü bireyin bilgi birikimi ve deneyimlerinin fazla ve nitelikli olmasını gerektirir. İç mimar, birçok konuda bilgi sahibi olmaya ve bu alanları deneyimlemeye ihtiyaç duyar. Mesleğin çok yönlülüğü, eğitim sürecinden itibaren başlamalı ve eğitim süreci meslek hayatına ilk basamak olarak görülmelidir. Sadece bilgi edinme yönünde değil aynı zamanda deneyim edinmek ve edindiği deneyimleri geliştirmek amaçlanmaktadır. Bu kazanımların sağlanması, mesleğin kendine özgü yapısına bağlı olarak bir eğitim programı ve yaklaşımı gerektirmektedir. İç mimarlık mesleği özelinde konu düşünüldüğünde sanat, teknik, psikoloji ve endüstri, bilişim ve iletişim teknolojileri, ekonomi gibi çok farklı boyutlarda bilgi donanımını gerektirmektedir (Öztürkoğlu & Yalçınkaya, 2022).

Türkiye’de, 1925 yılında Sanayi-i Nefise Mektebi’nde (Bugünkü adıyla Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi) başlayan iç mimarlık eğitimi, günümüzde “İç Mimarlık”, “İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı” lisans programları adı altında verilmektedir. Bu iki tutum farklı eğitim modelleriyle günümüze taşınmaktadır. Ortak paydaları olan bu iki eğitim modeli güzel sanatlar eğitimi, mimarlık eğitimi ve tasarım eğitimi veren okulların bünyesinde varlığını sürdürmektedir. İç mimarlık ve tasarım eğitimine dair pek çok farklı program mevcut olup, bu durum çeşitli eğitim yaklaşımlarının ortaya çıkmasına yol açmaktadır. İç mimarlık, sürekli evrilen bir alan olduğundan, standart bir meslek eğitimi bu değişiklikleri yeterince kapsayamaz.

İç mimarlık eğitimi teknik bilgi kazanımına yönelik, bakış açısını zenginleştiren, yaratıcı düşünmeyi destekleyen; temel tasarım eğitimi, atölye/stüdyo/proje dersleri, web tabanlı tasarım ve teknik ders strüktüründen oluşmaktadır. Tasarım stüdyolarının nasıl çalıştığını incelediğimizde, günümüzde çok çeşitli yöntemlerin kullanıldığını görebiliriz. Sabit bir doğruya dayanmayan eğitim sistemlerinde, stüdyo yöneticilerinin yaklaşımlarına bağlı olarak işleyiş farklılıklar gösterebilmektedir. Geleneksel usta-çırak modelinin yanı sıra, deneysel eğitim yöntemleri de akademik dünyada giderek daha fazla yer bulmaktadır (Kararmaz & Ciravoğlu, 2017).

Tasarım eğitimi, belirli ve kanıtlanmış çözümlerin öğretildiği diğer eğitimlerin aksine, ‘tek bir doğru çözüm’ sunmayan bir alandır. Tasarımda yaratıcı süreçler önemli bir yer tutar ve eğitim bu süreçleri de kapsayan bir yapıdadır. Teorik dersler, proje çalışmalarını destekleyici bir rol üstlenir. Tasarım stüdyolarındaki temel amaç, öğrencilere düşünme yöntemlerini öğretmek ve algılarını çeşitli çözümlerle genişletmelerini sağlamaktır (Çelik, 2022). Meslek disiplininin çok yönlülüğü eğitim hayatından itibaren etkisini göstermeye başlamalıdır. Tasarım odaklı bir disiplin olan iç mimarlık eğitiminde, sadece somut bilginin geleneksel olarak paylaşımının aksine, hayal gücü, sezgi, esneklik ve yaratıcılık gibi soyut kavramlar ön plana çıkmaktadır (Karslı & Özker, 2014).

Mimarlık alanında teori ve pratik arasındaki ayrışma ve bu ayrışmanın sonucunda ortaya çıkan bütünleşme problemi, meslek ve eğitim açısından her zaman önemli tartışmalara neden olmuştur. Mimarlık, sosyal bilimler de dahil olmak üzere birçok bilim ve mühendislik alanındaki hızlı gelişmelerin etkili bir şekilde yansıdığı dinamik bir disiplindir. Bu yüzden, hem mesleki eğitim ve teorinin hem de mimarlık pratiğinin birbirinden ayrılmaz bir şekilde ilişkili olması ve çağın gereklerine ortak bir yanıt vermesi, mimarlık dünyasının gelişimi için büyük önem taşır. (Akgün, 2019).

Milliner (2003), göre mimarlık eğitimi bireyin tasarım yapmayı, araştırmayı, tasarım bilgisini yansıtmayı ve bütünleşmeyi içeren yinelemeli bir süreçtir. Bu yinelemeli süreç mimarlık eğitiminin hedeflerini varolan problemleri çözmek ve geleceğe yönelik olarak tasarlamayı gerçekleştirebilecek mimarlar yetiştirmeyi amaçlar (Turgut & Cantürk, 2015).

Ertek (1999), yaratıcı düşünme becerilerinin çeşitli yöntemlerle güçlendirilip tasarım eğitimine uygulanmasının, öğrencilerin karşılaştıkları problemleri çözmede özgün yaklaşımlar geliştirmelerine katkıda bulunduğunu belirtmektedir. Tasarım eğitimi, eleştirel bir bakış açısına sahip, bilgiyi dönüştürerek yenilikçi çözümler geliştirebilen ve esnek düşünen tasarımcılar yetiştirmeyi amaçlar. Bu eğitim sadece bir öğrenme süreci değil, aynı

zamanda anlam ve biçim arasındaki ilişkiyi de inceler. Hayal gücünü geliştirerek gelecekteki düşünce sistemlerini kullanmayı teşvik eder ve bu nedenle deneyimleme, yaratma ve araştırma süreçlerini içerir (Özderin, 2019).

Potur (2007), mimarlık eğitiminde, bireylerin ilgi, yetenek ve yaratıcılık düzeyleri ile mimari tasarım performansları arasındaki ilişki incelenmiştir. Yapılan bir çalışmada, mimarlık bölümünün birinci ve son sınıf öğrencileri üzerinde yapılan araştırma, yaratıcı düşünce yeteneği yüksek olan bireylerin, tasarım performans ortalamalarının yaratıcı düşünce yeteneği düşük veya orta düzeyde olan öğrencilere göre belirgin şekilde daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Gür (2000), yaratıcı kavramlarla özgürce düşünme ve yaratıcı duyuları kompozisyona dönüştürmenin mimarlık eğitiminde öğretilmesinin gerekliliğini savunmuştur. Tasarım eğitiminin belirsiz ve açık uçlu yapısıyla başa çıkabilen, yaratıcının geliştirilmesine katkı sağlayabilecek yeni yöntemlerin ele alınması gerekliliğini vurgulamaktadır (Yürekli & Yürekli, 2004). Bu bağlamda karşımıza informal eğitim yaklaşımları çıkmaktadır.

1.5.3. İç Mimarlık Eğitiminde İnfomal Arayış

İç mimarlık eğitimi ele alındığında, formal süreç üniversiteler kapsamında belirlenen ders programlarının yer aldığı strüktürde devam eder. İçinde yer aldıkları fakültenin özellikleri değişiklik gösterebilir. İnfomal eğitim ise kişisel katılımı ön plana alarak, deneyimin önemini vurgulamaktadır. Kişiler öğrenmenin nesnesi olarak değil, sürecin bir parçası olarak yer alırken, öğretene de öğretici rolünden sıyrılarak yönlendiren ve birlikte öğrenen olarak kendisine yer bulmaktadır. İç mimarlık eğitimi içerisinde informal eğitim ya da yaklaşımlar bu sebeple formal strüktürlerden ve organizasyonlardan sıyrılan, esnek yapılara sahip olabilen ve özellikle notlandırma ya da belgelendirme ile sonuçlanmayan yaklaşımları içermektedir. Non-formal eğitim ise, formal strüktürü koruyarak esnekleştirilmiş süreci ifade eder (Sarman, 2020)

Ciravoğlu (2001) çalışmasında, mimari stüdyoların içeriğinin tartışmalı bir hale geldiği ve günümüz koşullarına uygun olarak stüdyo yapılarının yeniden organize edilmesinin önemine vurgu yapılmaktadır. Bu amaçla, formal eğitim içinde yer alan mimari tasarım stüdyolarının yapısını incelemenin yanı sıra, kısa süreli, yoğun ve müfredat dışı atölyelerin mimarlık eğitime sağladığı katkıları da araştırmıştır. Bu çalışmaların

sonucunda, formal ve informal unsurları birleştiren bir stüdyo modelinin gerekliliği ortaya konmuştur.

Ciravoğlu (2003) çalışmasında, mimarlık tasarım eğitiminde formal eğitimin içeriğine informal eğitimin de dahil edildiğine dikkat çekmektedir. Ayrıca, informal eğitim kapsamındaki atölyelerin grup çalışma alışkanlığını geliştirdiğini, düşünsel etkileşim ortamı sağladığını, bilgi paylaşımını teşvik ettiğini ve sınırlara sahip olmamasının daha fazla paylaşım fırsatı sunduğunu vurgulamaktadır. Bunun yanı sıra, yaratıcılığı teşvik etmek için gereken özgür düşünce ortamını da oluşturduğunu belirtmektedir.

İnformal eğitim yaklaşımları denince; seminer, workshop, gezi, yarışma, sempozyum, sergi vb. etkinlikler gelir. Etkinlikler iletişim tabanlı etkinliklerdir. Bu informal ortamlar hem iç mimarlık eğitiminin tamamlayıcısı olmakta hem de öğretene ve öğrenenleri bir araya getirme konusunda etkin etkinliklerdir. Öğrenciler, kurumsal ortamların dışında tasarımlar, fikirler ve ürünler geliştirirken, çeşitli tartışmalarla mesleki gelişimlerini desteklemektedirler. Öğreticiler ise akademik veya uygulama alanındaki diğer meslektaşlarıyla tecrübelerini paylaşma, fikir alışverişinde bulunma ve güncel gelişmeleri takip etme fırsatı bulur. İnformal ortamlar, farklı paydaşları bir araya getiren etkileşim ve iletişim alanları sağlar.

Polatoğlu ve Vural (2012) çalışmasında, mimari tasarım eğitiminde informal çalışmaların farklı kültürleri bir araya getirme yeteneğine ve atölyelerin önemine vurgu yapmıştır. Atölyelerin kapsamını ve hedeflerini şu şekilde özetlemiştir: Kısa bir süre içinde tasarım problemlerini çözmek, grup çalışmalarını teşvik etmek, çeşitli kültürel ve mimari çevreleri bir araya getirmek, daha geniş bir bakış açısı kazandırmak, sözlü ve yazılı iletişim becerilerini geliştirmek ve tasarımda farklı yaklaşımları ön plana çıkarmak gibi kriterlerdir. Ayrıca, informal çalışmaların öğrencinin tasarımını nasıl zenginleştirdiği ve eğitim sonrası bakış açısının nasıl genişlediği konusuna da dikkat çekmektedir.

İç mimarlık eğitiminde teori-pratik paralelliğine vurgu yapılması, akademik hayatın ardından gelecek olan meslek yaşamına öğrenciyi hazırlama bağlamında, informal yaklaşımlar arasında iletişimin yanı sıra karşılıklı etkileşim içeren, sınırların esnetildiği ortamlara ihtiyaç duyulur. Bu noktada workshop etkinlikleri karşımıza çıkmaktadır. Öğretici ve öğrenen bir bütün olarak değerlendirilir. Her ikisinin de etkinliğe yaklaşımı bu sürecin niteliğini belirleme konusunda etkilidir.

1.5.4. İç Mimarlık Eğitiminde Workshop Etkinlikleri

İç mimarlık mesleğinin çok yönlü bilginin kullanılması, bu bilginin öğrenciye kazandırılmasında da farklı yollar ve yöntemler kullanmayı gerektirmektedir. Teorik dersler, uygulamalı stüdyo çalışmaları, saha gezileri, dijital tasarım araçlarının kullanımı, proje tabanlı öğrenme, grup çalışmaları ve bireysel araştırmalar gibi çeşitli eğitim yöntemleri, öğrencilerin bu bilgileri edinmelerini ve pratikte uygulamalarını sağlar. Çağdaş bir tasarımcının sahip olmasını beklediğimiz özelliklerin bazıları ancak yaygın eğitim ortamlarında kazandırılabilir. Bunu sağlayabilmek için bu özellikleri bünyesinde bulunduran eğitim yaklaşımları eğitim sistemine entegre edilmelidir. Organize edilmiş yaygın eğitim sistemlerinin en önemli bölümünü workshoplar oluşturur (Yürekli & Yürekli, 2004).

Workshop, çeşitli öğrenme etkinlikleri kullanarak aktif ve deneyimsel öğrenmeyi teşvik eden, farklı öğrenme ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla düzenlenen kısa süreli bir eğitimidir (Brooks-Harris & Stock-Ward, 1999). Ciravoğlu (2001)'e göre ise workshop, mevcut eğitimdeki stüdyo çalışmalarından ayrılan bu uygulamalar, kısa süreli ve yoğun olup, bireylerin isteğine bağlı olarak katıldığı ve genellikle diğer disiplinlerden de katkılarla gerçekleştirilen etkinliklerdir.

Workshoplar, etkili öğrenme ve öğretme yöntemleri arasında önemli bir yer tutar ve uygulamaya yönelik meslek disiplinlerinde eğitim sürecinde ve meslek yaşamında kritik bir rol oynar. Bireysel veya grup halinde yapılan çalışmalarda fikir, bilgi ve emek paylaşımı ile çözüm odaklı beyin fırtınası yapma fırsatı sunar. Workshoplar, öğrencilerde ve öğretmenlerde motivasyonun artmasına ve takım çalışması ruhunun gelişmesine yardımcı olurken, workshop etkinlikleri konusuna ve yapısına dair bilgilerin test edilmesine olanak tanır. Belirli bir plana göre uygulanan workshopların beklenen sonuçları vermemesi, workshop etkinliğinin başarısız olduğunu göstermez (Özkun, 2018).

Workshop etkinlikleri mevcut sistem içerisinde değişiklik yaratmak ve/veya kişisel mesleki becerileri geliştirmek için kullanılabilir. Konu düşünüldüğünde çok geniş kapsama sahiptir. Belirli bir gruba veya konuya uyarlanabilir (Brooks-Harris & Stock-Ward, 1999). Atölye çalışmaları aynı zamanda şimdiye kadar edinilen becerilerin doğrulanması ve kullanılması için de bir zamandır. Kısa çalışma süresi, hızlı hareket etmeyi ve karar vermeyi ve aynı zamanda kendini iyi organize etmeyi zorunlu kılar. Bireysel aşamaların etkileri sürekli olarak görülebilir. Bu nedenle, atölye çalışmaları aynı zamanda çeşitli yaklaşımların test edildiği bir tür deneysel alan olarak görülür (Szczerk, 2020).

İnce ve Yarkataş (2017) yaptıkları çalışmada workshopların tasarım eğitimi zenginleştirdiğine ve formal eğitimde kazandırılması güç olan birçok becerinin geliştirilmesi açısından büyük önem taşıdığına dikkat çekmiştir. Ayrıca, tasarım ve sanat alanlarına yeni bakış açıları kazandırmanın, bilgiyi keşfetme sürecini demokratik ve eleştirel bir ortamda öğrencilerle paylaşmanın, tasarım sürecinde bir araya gelerek işbirlikçi ürünler (veya projeler) ortaya koymanın, eğitimcilerin yaşadığı “yabancılaşma” duygusunu azaltmada etkili olacağını savunmaktadır.

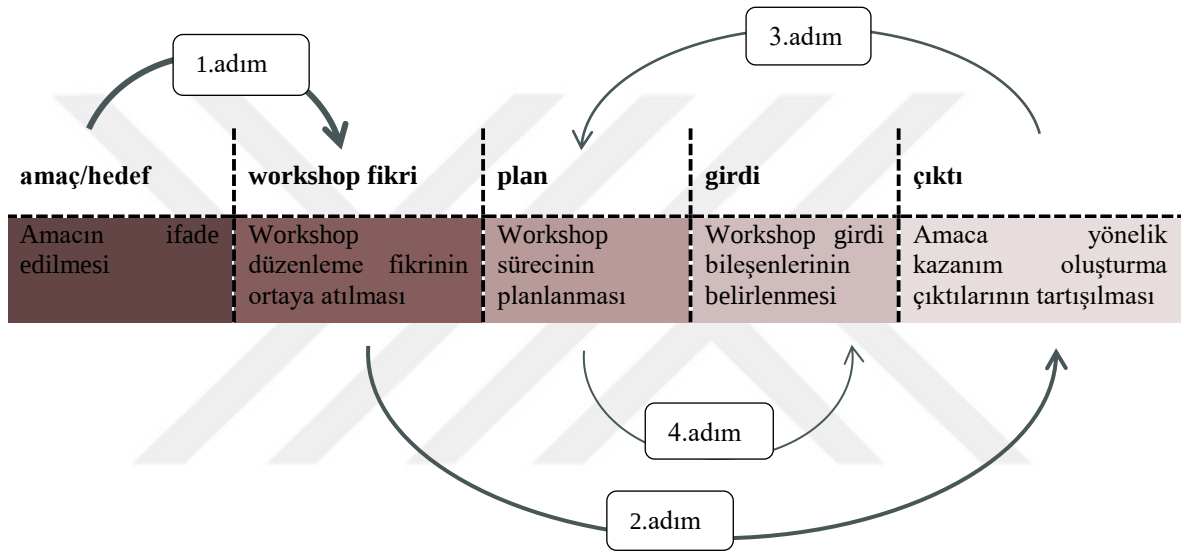
Workshopların gerçekleştirildiği süre içerisinde birbirinden farklı yönlendirme ve koşullara bağlı olarak farklı sonuçlar elde edilmesi olasıdır. Amaçlanan sonucun elde edilememesi, workshop etkinliğinin verimli geçip geçmediğinin tek belirleyicisi değildir. Amaçlananın dışında kazanımlar elde edilmiş olabilir ve bu kazanımlar kişiden kişiye değişir ve önemi farklılaşabilir. Workshop etkinlikleri iletişimin yanı sıra etkileşim içeren etkinliklerdir. Öğrencilerin konuya dair bilgi edinmesinin ardından uygulama şansı yakalar. Bu durum etkili ve kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine yardımcı olur. Öğrenciler için bireysel eğitim faydaları, belirli, bireysel ihtiyaçların karşılanması ve eğitim boşluklarının doldurulmasının yanı sıra yeni girişimlerin, taze ve yenilikçi düşüncenin ve yaratıcılığın geliştirilmesine odaklanmıştır (Paszkowski & Gołębiewski, 2020).

Ciravoğlu'na göre, workshop etkinlikleri, farklı eğitim/meslek disiplinlerindeki bireylerin grup çalışması içerisinde birlikte veya yan yana üretim yapmasına olanak tanır. Yürütücülerin farklı kurum ya da disiplinden gelmelerinin sadece mimarlık disipliniyle kısıtlayıcı olmamasının disiplinler arası geçişi destekler. Katılımcıların hem kendi içinde hem de yürütücüyle olan diyalogunu güçlendirir. Katılımcılar arası bilgi paylaşımını ve pekiştirmesini sağlar. Kısa süreli yoğun çalışma alanı sunar. Kişisel deneyim yaşatır ve özgüven artmasını sağlar.

Workshoplar, belirlenen amaca ve programa uygun olarak düzenlendiğinde katılımcılara büyük avantajlar sağlar. Katılımcı sayısı ve etkileşim ortamı, fikir üretimini teşvik eder ve insanların birbirlerinden bilgi edinmelerini, çeşitli bakış açılarını sentezlemelerini ve sorularına yanıt bulmalarını sağlar. Workshoplar, eğitici ve öğrencilerin en aktif olabilecekleri yöntemlerden biridir. Bu nedenle, workshopların planlama, kurgulama, amaç ve kapsamının doğru bir şekilde yapılması, başarılı sonuçlar elde edilmesini sağlar (Özkun, 2018).

Bellman ve Kelly (2020)'e göre etkili bir workshop ortamının sağlanmasının en önemli sürecini planlama aşaması kapsar. Çünkü workshop'un bütün aşamalarında yürütücü

ve katılımcıların değişiklik yapmaya hazırlıklı olmaları, esnek davranabilmeleri gerekir. Workshoplar belli bir amaç etrafında oluşturulur Şekil 3'te workshop oluşum aşamaları verilmiştir. Etkinlik sonu için bir amaç/hedef belirlenerek ona uygun bir yol haritası çizilir. Bu amaca/hedefe yönelik plan yapılır. Bu plan içerisinde workshop oluşumu için gerekli girdiler ve amacı destekler nitelikte çıktılar yer alır. Workshop oluşum aşaması hem sıralı hem de dönüşümlü olarak birbiriyle bağlantılı olarak ilerler. Bu çalışmada amaç girdiler kavramını verimlilik ara kesitinde irdelemek, bu sürece etki eden faktörleri belirlemek, bu faktörlerin etki düzeylerini ortaya koymaktır.

Şekil 3. Workshop oluşum aşamaları

Workshoplar, tanım itibariyle üretim süreçlerinin gerçekleştirildiği ortamlardır. Bu üretim süreci, her ne kadar bireysel katkılar içeriyor olsa da, etkileşim içinde ortak bir şekilde yürütülür. Fikirlerin paylaşılması sonucu oluşan atmosfer, ortak üretime yansır ve bu sayede üretim, katılımcıların ortak düşüncelerinin bir sonucu haline gelir. Workshopların ana hedefi, bilgi alışverişi yoluyla ortak çözümler geliştirmektir (Ciravoğlu, 2001). Bilgi edinmenin ötesinde katılımcıların uygulama becerisi edinmelerinin ve öğrendiklerini uygulamalarının hedeflendiği hemen her konuda workshop çalışması yapılabilir (Özçer, 2012). Türkiye’de atölye çalışması, tasarım atölyesi ve workshop gibi isimlerle gerçekleştirilen bu etkinlikler için bu çalışmada “workshop” teriminin kullanılması uygun görülmüştür.

1.6. Workshop Etkinliklerinin Temel Özellikleri

Workshop sözlük anlamı olarak Cambridge Dictionary’de “bir grup insan için, özellikle belirli bir alandaki teknik ve becerilere odaklanan, genellikle kısa, yoğun bir eğitim programı” tanımlaması yapılmıştır (URL-3, 2024). Türkçe’de workshop terimi daha çok “atölye ve çalıştay” olarak kullanılmaktadır. Workshop, bireyleri belli bir yerde, kısa ve belli bir zaman süresinde toplayarak ortak eğitim sorunlarının veya herhangi bir konunun çözümü amacıyla bir araya getiren uygulamalı bir teknik olarak tanımlamıştır. Workshoplarda yer alan katılımcılar yeni bilgi ve becerileri deneyimleyerek öğrenirler. Bunun sonucunda da öğrenilen bilgi ve beceriler daha kalıcı olur (Bilen, 2002).

Workshop etkinlikleri formal eğitim strüktürünün dışında gelişen oluşumlardır. Farklı içerik, farklı organizasyon, farklı meslek dalları, farklı sektör, okul veya öğrencilerden oluşabilen eğitim yaklaşımlarından biridir. Grup çalışmalarının zorluk düzeyleri düşünüldüğünde bu kısa süreli etkinliklerde katılımcılara çok sayıda imkân sağlamaktadır. Bu yönden bakıldığında informal eğitim yaklaşımları eğitim içerisinde öğrencinin deneyimlemesine yardımcı olan etkinliklerdir. İnfomal eğitim yaklaşımlarının içerisindeki workshoplar ise bu deneyimi öğrenen-öğretici çerçevesinde karşılıklı yaşanmasına olanak sağlar.

İç mimarlık meslek disiplini yapısı gereği, kuralların dışında deneyimlere bağlı yarı öznel yarı nesnel oluşum gösterir. Bu niteliğe uygun eğitim süreci ise informal eğitim yaklaşımlarının desteğiyle mümkün olmaktadır. Öğrencinin bizzat deneyimlediği, verilen bilgiyi kendi kişiliği ve deneyimleriyle dönüştürerek tasarım fikri oluşturduğu süreçlere ihtiyacı vardır. Workshop etkinlikleri bu anlamda iç mimarlık eğitimi için önemli bir yer tutar.

Işık (2017)’ye göre küçük gruplar halinde çalışma, katılımcıların ilgi alanlarına göre workshop seçimi, katılımın gönüllülük esasına dayalı olması, kısa ve yoğun bir çalışma sürecinin yaşanması, tasarım problemlerine farklı yaklaşımlar geliştirilmesi, disiplinlerarası çalışmaların yapılabilmesi, kültürel etkileşime açık olunması, yürütücü ile katılımcı arasında formal sınırların kalkması, grup çalışmasını ve iş birliğini teşvik etmesi, ayrıca notlandırma yapılmaması workshopların özelliklerindendir. Işık (2017) çalışmasında; workshop özellikleri başlığında sınırlılıklar, dezavantajlar, süre, konu, mekan, katılımcılar, yürütücüler ve organizasyon başlıklarında incelemiştir. Workshop etkinliklerinin oluşum süreçlerinde gerekli adımlar ve sonrasında elde edilmesi beklenen hedefleri vardır. Workshopların

oluşum sürecinde gerekli faktörler, workshopların adında geçen, katılımda etkili faktörlere dönüşür. Workshop etkinlikleri işlenen konuya, bulunduğu mekâna, ayrılan süreye, katılımcıya, yöneten yürütücüye veya düzenlenen organizasyona göre farklı türlerde ve isimlerde anılabilirler.

Workshop oluşum aşaması(girdi) için gerekli bileşenler:

- Konu: Workshoplar konu etrafında şekillenir. Konuyu teorik olarak ele alabilir, uygulama yapabilir veya her ikisini bir arada bulundurabilir. Belli bir kavram etrafında şekillenebilir, eğitim içeriğine destek sağlayabilir veya yaratıcılığı geliştirmek adına tecrübe edinilmesinde yardımcı olabilir.
- Mekân: Etkinliğin yapıldığı mekân, erişilebilirliği, fiziksel şartları bakımından önemlidir. Etkinlik konusuyla mekân bağlantısı öğrencilerin dikkatini çekmektedir.
- Süre: Etkinlikler kısa süreli ve uzun süreli olarak değerlendirilebilir. Bir veya daha fazla oturumdan oluşabilirler veya belirli sürece yayılabilirler. Kısa süreli olması etkinliğe daha fazla katılım sağlanmasına olanak sağlarken, uzun süreli olması da organizasyon içerisinde seminer, gezi vb. yaklaşımlarla desteklenmesine olanak sağlar.
- Katılımcı: Etkinlikteki katılımcılar öğrencilerdir. Aynı sınıf düzeyinden öğrencilerle veya farklı sınıf düzeyindeki öğrencilerle yapılabilir. Aynı zamanda farklı meslek disiplinleriyle bir arada yürütülebilir. Etkinlikteki katılımcı sayısı etkinlik süreci için önemlidir.
- Yürütücü: Etkinlikteki yürütücünün kimliği öğrenciler üzerinde etkili olmaktadır. Yeterli yürütücü sayısı ve yürütücülerin konu hakkındaki hâkimiyetleri süreci değerlendirirken önemlidir.
- Organizasyon: Etkinlik kurum ve yürütücü arasında organize edilir. Etkinliği düzenleyecek firma/tasarımcı/akademisyen tanınırlığı etkinlik sürecini etkiler. Malzeme temini, etkinliğin bütçesi, organizasyondaki somut veya soyut imkânlar bu süreci etkiler. Organizasyonlar tek bir kurum veya kurumlar arası yapılabildiği gibi ulusal veya uluslararası da yapılabilir. Etkinlik her yıl gelenekselleştirilerek düzenlenebilir veya bir kereye mahsus kalabilir.

Workshop etkinlikleri oluşturulurken amaca yönelik şekillenir. İlk adım fikir olarak ortaya atılır ve ardından planlanır. Plan sürecinde workshop etkinliği için üç basamak yer alır. Workshop fikri, workshop planlama aşaması, workshop beklentilerini belirleme aşaması. Bu süreçler döngü halinde devam eder. Işık (2017) çalışmasında; tasarım eğitimine

uygunluğu rehberlik, demokratik ortam, motivasyon, yaratıcılık, iş birliği başlıklarında değerlendirmiştir. Bu çalışmada literatür bilgileri temel alınarak; workshop etkinliğine farklı bir perspektiften bakılarak, etkinlik sonucunda elde edilmesi beklenen kazanımlar oluşturulmuştur.

Workshop sonucunda edinilmesi beklenen(çıktı) kazanımlar:

- Yaratıcılık: İç mimarlık tasarım temelli bir disiplindir. Yaratıcı düşünme, önceden belirlenmiş hiçbir kısıtlama veya yönerge olmaksızın özgür bir şekilde düşünme sürecidir. Bu yaklaşımda, çözülecek sorunun ne olduğunu keşfederken, hangi adımları atacağımızı ve hangi evrelerden geçeceğimizi önceden bilmeden yeni ve özgün çözümler geliştirilir (San, 2008).
- Motivasyon: Motivasyon, öğrenmeyi harekete geçiren, karşılıklı etkileşim dinamizmi orataya çıkaran bir kavramdır. Merak, ilgi, istek, arzu, bilinç, niyet, mimarlık eğitiminde toplumsal boyutu olan etkin faktörlerdir (Aydınlı, 2015). Motivasyon ve öğrenme arasında doğru orantılı bir ilişki vardır. Öğrenci motivasyonu yüksekken daha aktif bir öğrenme gerçekleşir. Motivasyon, öğrencilerin okulda sergiledikleri davranışların yönünü, şiddetini, kararlılığını ve eğitim ortamlarında hedeflere ulaşma hızını etkileyen en önemli güç kaynaklarından biridir (Akbaba, 2006). Öğrenciler, beklentileri ile bu beklentilerini elde etmek için gösterdikleri çabaların sonuçları arasında bir tutarlılık ve uygunluk bulamamaları durumunda, motivasyon kaybına uğrayabilirler (Dede, 2003).
- İş Birliği: Farklı disiplin ve kültürden bireylerle işbirliği içinde çalışma becerisi bilgi çağı tasarım eğitiminin önceliklerinden bir tanesidir. Çünkü artık tasarımlar bir işbirliği süreci haline gelmiştir. Birlikte çalışmak ve çözüm üretmek tasarım öğrenmenin ve iç mimarlığın multidisipliner yapısına da destekler. Katılımcıların sadece kendi içinde değil, yürütücüyle birlikte çalışması da grup çalışması adına önemli bir adımdır.
- Sosyal Çevre: İç mimarlık yapısı gereği çok sayıda meslek grubuyla bir arada çalışmayı gerektirir. Proje uygulama aşamasında yer alan teknik elemanların yanı sıra, projenin müşterisi de bu gruba dahildir. Katılımcılar bu süreçte ne kadar fazla insana ve gruba maruz kalırsa bu konudaki deneyimleri o kadar artacaktır ve zamanla insan ilişkileri bu durumdan pozitif yönde etkilenecektir.
- Bilgi Edinme: Workshop etkinlikleri katılımcıların yeni bilgiler öğrenmesine ve bu bilgileri uygulamalı olarak deneyimlemesine olanak sağlar. Workshop etkinliğinin

konusu, etkinlik sırasında temasta bulunulan yürütücünün tecrübe paylaşımı, süreçte iletişim kurulan diğer katılımcıların her birinden yeni bir bilgi elde etme ortamı doğar.

- Farkındalık: Öğrencide hem mesleğine hem de etrafına karşı farkındalık oluşur. Mesleğinin farklı yönlerini keşfeder. İşlenen konudan bağımsız olarak çevresinde olup biteni anlamlandırma şansı yakalar. Bireyselliğin dışında birlik olmanın farkına varır. İşlenen konuyla bağlantılı olarak eğitim sürecini anlamlandırır. Aynı zamanda kendi duygularının farkına varma imkanı bulur.

1.7. Eğitimde Verimlilik

Eğitimin getirileri hem bireysel hem de toplumsal düzeydedir. Eğitimde davranışların olumlu yönde ilerlemesi, üretilen ürünün kalite ve verimliliğiyle doğru orantılıdır ancak eğitimde ürün, kavramlaştırılmış bir ifadedir ve işletmelerde olduğu gibi bunu sayısal verilerle ortaya koymak oldukça zordur. Çünkü eğitim içerisinde insan boyutunu barındırır ve sadece somut ya da sayısal verilerle ifade edilemez.

Eğitim sistemlerinin sonuç odaklı amacı, öğrencilerin istendik davranışları kazanmalarını sağlamaktır. Söz konusu amaca ulaşmak için ise çeşitli araçlar gerekir. Başka bir deyişle, bu amaca veya amaçlara ulaşmak için çeşitli girdilerden faydalanılır. Eğitim hizmetinin niteliğini geliştirmek için; eğitim sürecindeki ürünleri kendi niteliklerine göre sınıflandırmak ve onlara özgün geliştirme yöntemleri kullanmak gerekir. Bu süreçte istendik davranışı gerçekleştirmek için çok sayıda etken bulunur ve bu durum eğitimde verimlilik kavramını çok sayıda paradigmayı barındıran oldukça karmaşık bir yapı haline getirir (Tural, 2002).

Bu açıdan bakıldığında eğitimde verimlilik kavramı tartışmaya açık olmakla birlikte tam anlamıyla bir tanıma sahip değildir. En temel ve genel anlamda bakıldığında; eğitimde verimlilik, öğrencilerin bilgi ve becerilerini en yüksek düzeyde geliştirme sürecinde kullanılan kaynakları etkin ve verimli bir şekilde kullanma anlamına gelir. Bu kapsamda verimlilik ilkesi, eğitim-öğretim faaliyetlerinde amaçlanan hedeflere olabildiğince kısa sürede ve en az kaynakla ulaşmayı hedefleyen bir yaklaşımdır.

Bu bağlamda eğitimde verimlilik kavramını daha açıklayıcı şekilde tanımlamak ve anlamlandırmak için verimlilik kavramının temeline bakmak gerekir. Verimlilik kavramının ortaya çıkışı 19. yüzyıla kadar dayanmaktadır. Verimlilik, istihdam kalitesinin değişimiyle

ilgili bir sonuç ifadesidir. Verimlilik genel tanımda, bir üretim ya da hizmet sisteminin ürettiği çıktıyla, bu çıktıyı ortaya koymak için kullanılan girdi arasındaki ilişkidir (Prokopenko, 1992). Verimlilik elde var olan kaynaklardan ne derece faydalandığını gösterir. Verimlilik aynı zamanda sonuçlarla, bu sonucu elde etmek için harcanan zaman arasındaki ilişki olarak da tanımlanabilir (Prokopenko, 1992). Matematiksel ifade ile (1), şeklinde gösterilebilir.

$$Verimlilik = \frac{\text{Sürecin sonunda elde edilen ürünler}}{\text{Üretim sürecine sokulan çeşitli faktörler}} = \frac{\text{Çıktı}}{\text{Girdi}} \quad (1)$$

Verimlilik, sektörden sektöre farklı tanımlamalar içerebilir. İktisatçılar, verimliliği çıktı ve girdi arasındaki fiziksel miktar ilişkisi olarak değerlendirirken, mühendisler bunu bir makinenin etkin çalışma kapasitesi olarak görürler. Muhasebeciler, finansal rasyolar ve finansal tablolar aracılığıyla işletmelerin performansını analiz ederler. Yöneticiler ise verimlilik kavramına farklı perspektiflerden yaklaşırlar (Yükçü & Atağan, 2009)

Verimliliğin temelde 3 çeşidi vardır ve Tablo 2’de bu türler ve formülleri görülmektedir. Bu verimlilik ölçümlerinden hangisinin kullanılacağı esas itibariyle ölçümün sebebine bağlıdır. Kısmi verimlilik, üretim faktörlerinin ortalama verimliliklerini gösterir. Toplam faktör verimliliğinin hesaplanmasında ise tüm üretim faktörleri göz önüne alınır. Üretim faktörlerinin her biri, belirli ağırlıkla hesaplamada yer alır (Yavuz, 2003). Buradan hareketle, çoklu faktör verimliliği de birden fazla üretim faktörünün verimliliğinin hesaplanmasıdır. Verimliliği nicel(miktar) ve değer açısından ölçmek mümkündür.

Tablo 2. Verimlilik türleri

Verimlilik Türü	Formül
Kısmi Verimlilik	Çıktı/Tek bir girdi
Çoklu Faktör Verimliliği	Çıktı/Birden fazla girdi
Toplam Verimlilik	Çıktı/Tüm girdiler

Verimlilik, temelde üretkenlik ve ölçülebilirlik kavramlarına dayanır. Hedef, insanın faydasına yönelik olarak mevcut kaynakları kullanarak en fazla çıktıyı sağlamak olarak belirlenir (Prokopenko, 1992). Verimlilik, etkinlik ve etkililik terimleri genellikle birbirine karıştırılmaktadır. Bu çalışmada özellikle verimlilik kavramına odaklanılmaktadır. Etkililik, genellikle belirlenen hedeflere ulaşmayı ifade ederken; verimlilik, belirli bir çıktının en

düşük maliyetle elde edilmesi anlamına gelir. Etkinlik ise, girdi ve çıktılar arasındaki ilişkiyi yönetme yeteneğini ve işleri doğru bir şekilde yapabilme becerisini tanımlar (Yükçü & Atağan, 2009).

En temel anlamıyla verimlilik, girdilerin çıktılarına dönüştürülmesindeki etkinliği ifade eder. Bu kavram, üretim sürecine dahil edilen çeşitli faktörler (girdiler) ile elde edilen ürünler (çıktılar) arasındaki ilişkiyi belirtir. Verimlilik, israfı önleyip kaynakları en iyi şekilde değerlendirerek üretim yapmayı hedefler. Teknik açıdan verimlilik, "üretilen mal ve hizmet miktarı ile bu üretimde kullanılan girdiler arasındaki oran" olarak tanımlanır ve genellikle çıktı/girdi oranı ile ölçülür (Prokopenko, 1992). Ancak, ekonominin dışındaki alanların da giderek daha çok incelemeye tabi tutulması ve ülkelerin gündemlerinin ön sıralarında yer alır hale gelmesi sonucu, verimlilik tanımında da değişiklik gözlenmeye başlanmıştır.

“Verimlilik, niteliği düşürmeden, bir birim ürünü en ucuza mal etmektir. Okul da, öğrenci başına ürettiği eğitim hizmetini, birim başına ürettiği eğitsel malı ve düşünceyi, bunların niteliklerini düşürmeden ne denli ucuza mal ediyorsa o denli verimlidir” (Başaran, 2000). Eğitimin amacı her meslek için gerekli bilgi ve becerilere sahip bireyler yetiştirmektir. Toplumda bu yetişmiş bireylerin sayısı arttıkça ve kişiler üst düzey beceri ve yeteneklerle donatılabilirse o kadar çok eğitimde verimlilik sağlanmış olur. Toplumun verim seviyesi de artırılır. Gençleri toplumsal değerlerle donatarak bir meslek dalında topluma faydalı hale getirerek toplumsal hayata kazandırmak önemlidir. Eğitim sistemi birçok sistemle birlikte yürütülür (Sönmez, 1986).

Eğitimde yeniliklerin teşvik edilmesi, becerilerin sosyokültürel ve ekonomik temellere dayalı olarak, sosyopsikolojik etkenleri dikkate alarak desteklenmesini gerektirir. Eğitimde asıl amaç, yalnızca okur-yazar oranını yükseltmek değil, ülkenin ihtiyaçlarına uygun iş gücünü sağlayacak, yüksek maddi ve manevi değerlerle donanmış zihinsel potansiyele sahip kişiler yetiştirmektir.

İç mimarlık eğitim sürecinde; mesleğin barındırdığı çeşitli dinamiklere paralel olarak, sayısal üstünlükten ziyade nitelikli meslektaş yetiştirmek hedefiyle çeşitli yaklaşımlar ele alınır. Bu yaklaşımların sınırlı sayıdaki varlığı sürecin daha verimli kılınmasının gerekliliğini artırır. Bu süreçte niteliklerin iyileştirilmesi için etkili zaman yönetimi ve planlamayla birlikte workshopların aktörleri üzerinde verimlilik etkisini gösterir. Verimliliğin artması, eğitimde niteliğin artmasına katkı sağlar.

2. YAPILAN ÇALIŞMALAR

Yapılan literatür taraması workshop çerçevesinde özelleştiğinde; workshop etkinliklerinin sosyal boyutlarının ele alındığı çalışmalar öne çıkmaktadır. Workshop etkinliklerinin tasarım eğitimindeki rolü, eğitime olan desteği ve çeşitlerine yönelik çalışmaların varlığı, bu çalışmanın literatür kısmını oluşturmuştur. Workshop etkinliklerinin etkileri ve etkinliklerinin araştırılmasının yanında; içeriğinin verimliliğine dair araştırmaların kısıtlılığı görülmüştür. Bu noktada workshop etkinliğinin sosyal boyutlarının yanısıra somut bileşenlerinin verimlilik üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Ardından çalışmanın problemine yönelik derinleşmesi doğrultusunda, workshop kavramına yönelik parametreler oluşturularak bu çalışmanın özü ortaya konmuştur.

Çalışmanın bu bölümünde; araştırmanın kurgusu, iç mimarlık eğitiminde yaygın olarak düzenlenen workshop etkinliklerinin bileşenlerine ait değerlendirme kriterlerine, verimlilik ölçüm modelinin bileşenlerine(workshop kavramına yönelik oluşturulan parametreler), anket formunun içeriğine, örneklem seçimi ve sayısının belirlenmesine, veri analiz ve çözümleme yaklaşımına yer verilmiştir.

2.1. Araştırma Modelinin Oluşturulması

Bu çalışma informal eğitim yaklaşımlarından biri olan workshop etkinliklerinin İç Mimarlık eğitimindeki rolünü verimlilik ara kesitinde incelenmesini konu edinmektedir. Literatürde informal eğitim yaklaşımlarının sosyal etkilerinin tartışıldığı belli düzeyde çalışmalar olmasına karşın sayısal analiz içeren sınırlı sayıda çalışmaya rastlanmaktadır. Bu kapsamda yapılan bu çalışma, konunun derinleşmesi için ilk adım olarak kabul edilebilir. Çalışmadan elde edilen sonuçlar üzerinden workshop sürecinin iyileştirilmesi ve verimliliği artırmaya yönelik öneriler sunmak hedeflenmiştir.

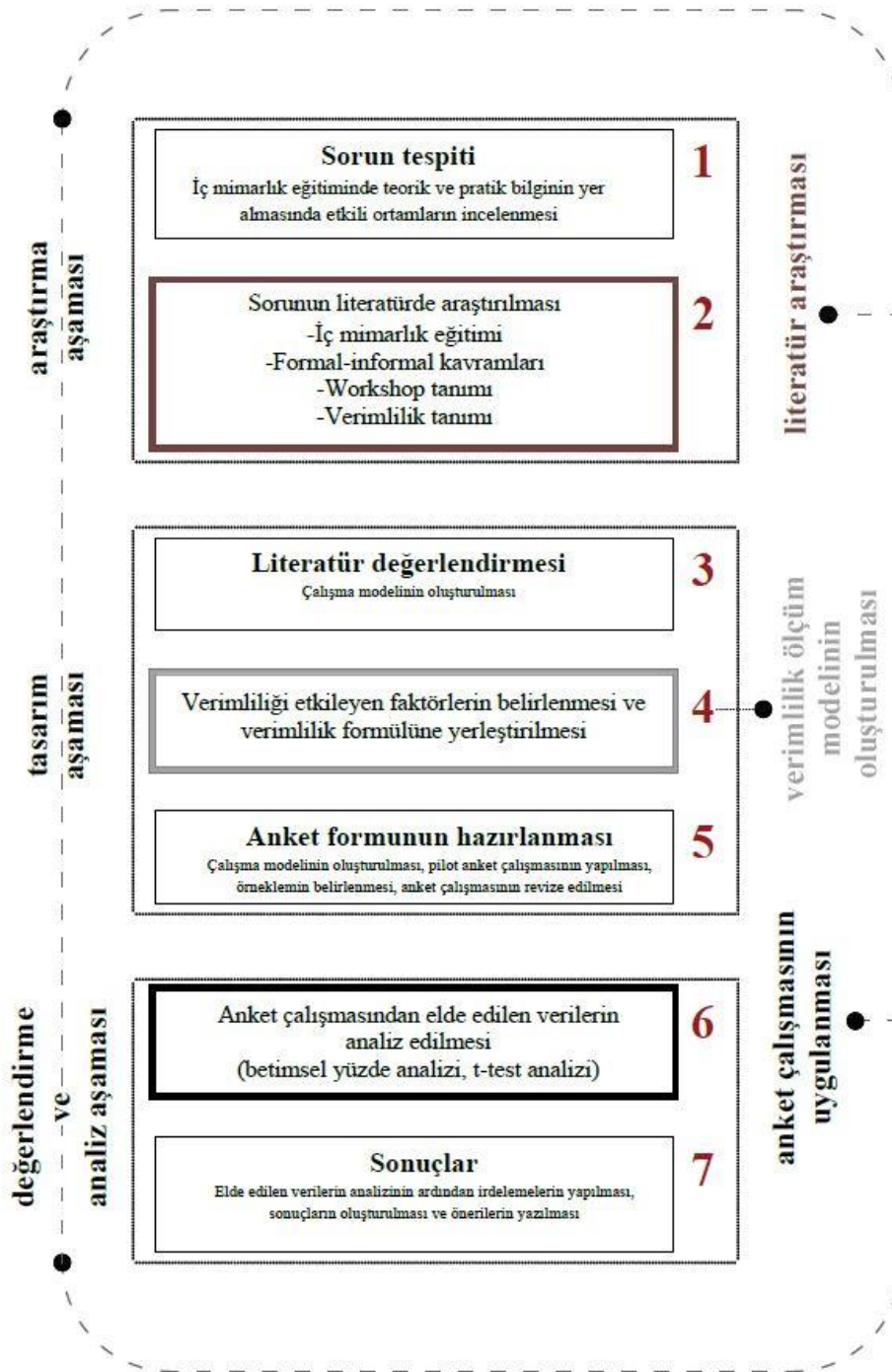
Bu kapsamda workshop etkinliğinin verimliliği irdelenirken; eğitimde verimlilik, verimlilik, iç mimarlık eğitimi ve eğitimde formal-informal yaklaşımlar, workshop etkinlikleri, informal yaklaşımlarda verimlilik kavramları üzerinde durulmuş ve kesişim noktaları belirlenerek daha sınırlı bir alanda derinleştirilmesi uygun görülmüştür. Bu bağlamda eğitimde verimlilik kavramı; iç mimarlık eğitimi içerisinde sıkça başvuru alan workshop etkinlikleri ve bu etkinliklerin verimliliği alt başlığında irdelenmiştir. Workshop

etkinliklerinin sosyal boyutlarını kabul etmekle birlikte, bu oluşumların etki düzeyini artırmak için ele alınması gereken başlıklara ulaşmak için bu çalışmanın yapılması amaçlanmıştır.

Çalışma üç farklı boyutta yapılabilir. Workshop etkinliğini düzenleyen üniversite (kurum bakış açısı), workshop etkinliğini yürüten kişi(yürütücü bakış açısı) ve workshop etkinliğinin katılımcısı(öğrenciler) üzerinden verimlilik irdelemesi yapılabilir. Bu çalışma katılımcı perspektifini içermektedir. Katılımcı olarak tanımlanan öğrencilerin düşünce, deneyim ve önerileri üzerinden irdelemeler yapılmıştır.

Çalışma alanı olarak Türkiye’de İç Mimarlık eğitimi veren farklı ekollere ve coğrafi şartlara ait yedi üniversite seçilmiştir. Üniversiteler seçilirken herhangi bir başarı veya popülerlik kıstası göz önünde bulundurulmamıştır. Seçim yaparken dikkat edilen kriterlerden birisi seçilen üniversitenin en az 3 yıllık eğitim geçmişine sahip olması, bir diğeri ise öğrencilerin ankete katılım gönüllülüğü ve kolaylığı göstermiş olmasıdır. Üniversite öğrencileri içerisinde ise 3. ve 4. sınıf öğrencileri ile anket çalışması yapılmıştır. Üst sınıflarda yer alan öğrencilerin eğitim hayatlarının ilk yıllarına göre daha fazla sayıda etkinlik deneyimlemiş olmaları ve etkinliği değerlendirme konusunda daha bilinçli davranacakları düşünülerek bu sınıf düzeyinde yer alan öğrencilerle çalışma yürütülmüştür.

Çalışma kapsamında yapılan literatür taramasının sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda workshop etkinliklerinin altı temel bileşeni ve bu bileşenlere ait alt bileşenler oluşturulmuştur. Workshop etkinliklerini verimlilik ara kesitinde irdelemek adına verimlilik üzerine yapılan okumalarda, eğitimde verimlilik başlıklarına öncelik verilmiş ve bu çalışma kapsamında verimlilik tablosu oluşturulmuştur. Ardından oluşturulan tabloda workshop üst başlığının temel bileşenleri, verimlilik formülüne uygulanması için girdi ve çıktı olarak iki bölümde toplanmıştır. Toplam verimlilik türünü ele aldığımız bu çalışmada her bir bileşenle ilgili önceki deneyimlerini ele alarak cevaplaması istenen özellikler sorularına yer verilmiştir. Girdi ve çıktı bölümlerindeki temel başlıklar sıranmak üzere bir anket çalışması hazırlanmıştır. Bu seviyede soruların anlaşılabilirliği ve açıkça ifade edilmesi için bir pilot çalışma hazırlanmış ve örneklemin küçük bir bölümü ile anket çalışması yapılmıştır. Gelen dönüşler doğrultusunda revizeler yapılarak anket son şeklini almıştır. Araştırma sürecinin aşamalarına Şekil 4’de yer verilmiştir.

Şekil 4. Araştırma tasarımı

Yapılan anket çalışmasının ardından workshop etkinliğinin verimlilik üzerinde etkisi olan altı temel bileşenin etki düzeylerini ortaya koymak için SPSS programı aracılığıyla analizler uygulanmıştır. Çözümlemenin ilk adımında verilen cevaplar sayılar olarak analiz edilmiş, ortalamaları alınmış ve verimlilik düzeyleri belirlenerek bir sıralama oluşturulmuştur. Daha sonrasında altı temel bileşenin gruplandırılarak verilen cevapların

ortalaması alınmış ve cinsiyet, sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla *t-testi* uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar irdelenerek öneriler oluşturulmuştur.

2.2. Workshop Bileşenlerine Ait Değerlendirme Kriterleri

Çalışmanın bu bölümünde, katılımcıların daha önceki katıldıkları workshopların özelliklerini tespit etmeye yönelik kriterler belirlenmiştir. Konu, mekân, süre, katılımcı, yürütücü ve organizasyon bileşenlerine dair hangi özelliklerde workshop etkinliklerine katıldıkları tespit edilmeye çalışılmıştır. Aşağıda Tablo 3’de ifadelere yer verilmiştir.

Tablo 3. Katılımcının daha önce katıldığı workshop etkinlik özelliklerinin tespitine yönelik maddeler

Temel Bileşen	Workshop özelliklerine yönelik maddeler
KONU	Farklı temalı workshop (aydınlatma, mobilya, tasarım, malzeme, program vb.) etkinliklerine katıldınız mı? Etkinlik içerisinde konu ile ilgili bağlantılı uygulama yapılan bir etkinliğe katıldınız mı?
MEKÂN	Çevrim içi olarak düzenlenen bir workshop etkinliğine katıldınız mı? Yüz yüze olarak düzenlenen bir workshop etkinliğine katıldınız mı? Mekân olarak okul dışında yapılan bir workshop etkinliğine katıldınız mı? Mekân olarak okul içinde yapılan bir workshop etkinliğine katıldınız mı? Şehir dışında düzenlenen bir workshop etkinliğine katıldınız mı?
SÜRE	Etkinlik süresi bir (1) gün ile sınırlı bir workshop etkinliğine katıldınız mı? Etkinlik süresi bir (1) günü aşan bir workshop etkinliğine katıldınız mı? Etkinliğin sürecinin farklı zamanlara yayıldığı bir workshop etkinliğine katıldınız mı?
KATILIMCI	Farklı meslek disiplinlerinin yer aldığı bir workshop etkinliğe katıldınız mı? Farklı sınıf düzeyinde öğrencilerin katılımcı olduğu bir workshop etkinliğine katıldınız mı? Farklı üniversite öğrencilerinin katılımcı olduğu bir workshop etkinliğine katıldınız mı?
YÜRÜTÜCÜ	Firma tarafından düzenlenen bir workshop etkinliğe katıldınız mı? Tasarımcının yürütücü olduğu bir workshop etkinliğine katıldınız mı? Birden fazla yürütücüsü olan bir workshop etkinliğine katıldınız mı?
ORGANİZASYON	İçerisinde seminer yer alan bir workshop etkinliğine katıldınız mı? İçerisinde teknik gezi yer alan bir workshop etkinliğine katıldınız mı? İçerisinde yarışma yer alan bir workshop etkinliğine katıldınız mı? İçerisinde sergi yer alan bir workshop etkinliğine katıldınız mı? Etkinlik sonucunda fiziksel bir ürün ortaya konan bir workshop etkinliğine katıldınız mı?

2.3. İç Mimarlık Eğitimindeki Workshop Etkinliğinin Verimlilik Modelinin Bileşenleri

Verimlilik ile ilgili kuramsal okuma sonucunda verimlilik formülünde (2) yer alan girdi ve çıktı kavramları workshop etkinliği özelinde kavramsallaştırılmıştır. Girdi kavramı, workshop etkinliğinin sürecini aşamasını oluşturan faktörler, çıktıyı ise kazanımlar oluşturmaktadır. Workshop etkinliğinin özelliklerine belirlemek için literatür taraması sonucunda elde edilen workshop kavramına ait tanımlamalar, özellikler, türler ve düzenlenen etkinlikler sonucu ortaya çıkan bileşenleri bir araya getirildiğinde temelde girdi başlığında altı temel bileşen(konu, mekan, süre, katılımcı, yürütücü, organizasyon) elde edilmiştir.

$$Verimlilik = \frac{Çıktı}{Girdi} \quad (2)$$

Ortaya çıkan veriler ile bu altı temel bileşenin her biri için aynı zamanda alt bileşenlerde oluşturulmuştur. Bu bileşenler verimlilik tanıma uygun şekilde girdi ve çıktı başlıkları altında gruplandırılmıştır. Bu gruplama yapılırken, workshop girdi bileşenleri olarak; workshop etkinliğinin oluşum aşamasında gerekli olan somut özellikler ve maddeler sıralanmıştır. Workshop çıktı bileşenlerini ise etkinlik sonucuna dair elde edilen kazanımlar oluşturmaktadır. Bu kazanımları sosyal kazanımlar ve fiziki kazanımlar olarak alt bileşenlere ayırmak mümkündür.

$$Workshop Verimliliği = \frac{Kazanımlar}{Konu + Mekan + Süre + Katılımcı + Yürütücü + Organizasyon} \quad (3)$$

Oluşturulan formül (3) workshop etkinliklerinin verimliliğini değerlendirmenin bir aracı olarak kullanılmak üzere verimlilik tablosuna dönüştürülmüştür. Toplam verimlilik analizinde yer alan girdi ve çıktı başlıkları oluşturulmuştur. Verimlilik tablosunda yer alacak olan girdi başlığı; etkinliğin düzenlenmesinde etkisi olan bileşenleri içermektedir. Bu bileşen; konu, mekân, süre, katılımcı, yürütücü ve organizasyon olarak altı temel başlık olarak belirlenmiştir. Çıktı başlığında ise workshop etkinliği sonucunda elde edilmesi beklenen soyut veya somut çıktılardır. Somut çıktılar; fiziksel ürünü, soyut çıktılar ise sosyal kazanımları kapsar. Workshop etkinliği için kazanım üç farklı paydaş açısından incelenebilir. Bunlar katılımcı, yürütücü açısından ve düzenleyen üniversite/kurumdur.

- Kurum açısından incelendiğinde; workshop etkinliğini düzenleyen üniversite veya kurumun akademik hedeflerine ne kadar katkı sağladığını, öğrencilerin öğrenme deneyimlerini nasıl geliştirdiğini, araştırma ve eğitim hedeflerine uygunluğunu ve genel akademik performansa etkisini değerlendirir.

- Düzenleyen firma/tasarımcı/akademisyen açısından incelendiğinde; üniversiteyle ilişkilerini iyileştirme, iş hayatına girecek yeni meslektaşlar ile tanışma, öğrencilerin gelişimine katkı sağlamak. Workshop etkinliğini düzenleyen firma veya yürütücülerin etkinliğin organizasyon ve yürütme süreçlerinde ne kadar başarılı olduklarını, kaynakların ne kadar etkili kullanıldığını, katılımcı geri bildirimlerinin nasıl yönetildiğini ve genel etkinlik başarısını değerlendirir.

- Bu çalışma katılımcı bakış açısıyla yapıldığı için belirlenen bileşenler katılımcı bakış açısıyla bağlantı olarak alt bileşenlere ayrılmış ve özelliklerine dair bir tablo oluşturulmuştur. Bu ölçüt, workshop katılımcılarının (öğrenciler veya profesyoneller) etkinlikten ne kadar faydalandığını, öğrenme hedeflerine ulaşıp ulaşmadıklarını, motivasyonlarını, katılım düzeylerini ve kazandıkları bilgi ve becerileri değerlendirir.

2.3.1. Workshop Etkinliğinin Verimlilik Modelinin Girdi Bileşenleri

Workshop etkinlikleri girdi bileşenleri dediğimiz, etkinliğin oluşum aşamasında somut olarak belirlenmesi gereken, bu özellikleri taşıyan veya bu özelliğiyle adlandırılan maddelerdir. Bu bileşenler aşağıdaki Şekil 5'te görülmektedir.

Şekil 5. Workshop girdi bileşenleri

Workshop etkinliklerinden söz edildiğinde her bir bileşenin niteliğini taşıyan etkinliklere rastlamak mümkündür. Literatür taramasında workshop özellikleri, amaçları, hedefleri incelendiğinde karşımıza workshop oluşumu için gerekli altı temel bileşen çıkmaktadır. Bu maddeler konu, mekân, süre, katılımcı, yürütücü ve organizasyon maddeleridir.

Oluşturulan bu 6 temel bileşene ait alt bileşenler oluşturulmuştur. Bu alt bileşenlere yönelik anket ifadeleri hazırlanmıştır. Girdi bileşeni içerisinde konu 7 madde, mekân 9 madde, süre 3 madde, katılımcı 5 madde, yürütücü 8 madde ve organizasyon 10 madde ile sorgulanmıştır.

Konu temel bileşeni ile ilgili ifadeler etkinliğin özelliklerini barındırmaktadır. Sadece bir kavram etrafında şekillenebileceği gibi birden çok kavram etrafında da şekillenebilir. İşlenen konunun özellikleri katılımcının verimliliği açısından önemlidir. Etkinlik içerisinde teorik anlatım ya da uygulama yalnız başına yer alabilirken her ikisinin yer aldığı etkinliklerde düzenlenebilir. Konu alt bileşenlerine ve ankette yer alan maddeler Tablo 4'te yer verilmiştir.

Tablo 4. Konu bileşenine yönelik ankette yer alan maddeler

Temel Bileşen	Alt bileşen	Maddeler
KONU	Konu özellikleri	Etkinlik konusunun güncel olması verimliliği etkiler.
		Etkinlik konusunun kişinin ilgi alanında olması verimliliği etkiler.
		Etkinlik konusunun mesleki eğitim süreci ile ilgili olması verimliliği etkiler.
	Konunun sunumu	Konu içeriğinin katılımcıya uygun kapsamda sunulması verimliliği etkiler.
		Konu içeriğinin katılımcıya uygun düzeyde sunulması verimliliği etkiler.
	Uygulama yapılması	Konu ile ilgili bilginin uygulamalı anlatımı verimliliği etkiler.
	Teorik bilgi sunulması	Konuyu ile ilgili bilginin teorik olarak anlatımı verimliliği etkiler.

Mekân temel bileşeni ile ilgili ifadeler etkinliğin düzenlendiği mekânı ve özelliklerini içermektedir. Etkinliğin düzenlenme şekline göre, yer aldığı mekânın şartları katılımcı açısından önemlidir. Mekân alt bileşenlerine ve ankette yer alan maddeler Tablo 5'te yer verilmiştir.

Tablo 5. Mekân bileşenine yönelik ankette yer alan maddeler

Temel Bileşen	Alt bileşen	Maddeler
MEKÂN	Düzenlenme şekli	Etkinliğinin yüz yüze olması verimliliği etkiler. Etkinliğinin çevrimiçi olması verimliliği etkiler.
	Mekân seçimi	Etkinliğin şehir dışında yapılması verimliliği etkiler. Etkinliğin aşına olunan bir mekânda yapılması verimliliği etkiler. Etkinliğin bilinmedik bir mekânda yapılması verimliliği etkiler.
	Mekânın erişilebilirliği	Etkinlik mekânına erişimin kolay olması verimliliği etkiler.
	Mekânın fiziksel şartları	Etkinliğinin yapıldığı mekânın fiziksel şartları verimliliği etkiler.
	Mekânın sosyal şartları	Etkinliğin düzenlendiği mekânın atmosferi verimliliği etkiler. Etkinlik için seçilen mekânın etkinlik konusuyla bağlantısı verimliliği etkiler.

Süre temel bileşeni ile ilgili ifadeler etkinliğin başlangıç ve bitiş saatlerinin belirlenmesini içerir. Süreç katılımcı açısından önemlidir. Süre alt bileşenlerine ve ankette yer alan maddelere Tablo 6’da yer verilmiştir.

Tablo 6. Süre bileşenine yönelik ankette yer alan maddeler

Temel Bileşen	Alt bileşen	Maddeler
SÜRE	1 gün süreli	Etkinlik süresinin 1 gün içerisinde olması verimliliği etkiler.
	1 günden fazla süreli	Etkinlik süresinin 1 günden fazla olması verimliliği etkiler.
	Farklı zaman süreli	Etkinliğin sürecinin farklı zamanlara yayılması verimliliği etkiler.

Katılımcı(öğrenen) temel bileşeni ile ilgili ifadeler etkinliğe katılan öğrencilerin özelliklerini içerir. Katılan öğrencilerin disiplinleri, farklı akademik kurumda eğitim alması, sınıf düzeyi ve katılımcı sayısı önemlidir. Katılımcı alt bileşenlerine ve ankette yer alan maddelere Tablo 7’de yer verilmiştir.

Tablo 7. Katılımcı bileşenine yönelik ankette yer alan maddeler

Temel Bileşen	Alt bileşen	Maddeler
KATILIMCI	Katılımcı sayısı	Etkinliğin katılımcı sayısı verimliliği etkiler.
	Katılımcı profili	Katılımcıların farklı üniversitelerden olması verimliliği etkiler.
	Katılımcı disiplini	Katılımcıların farklı disiplinlerden olması verimliliği etkiler.
	Katılımcı eğitim düzeyi	Katılımcıların farklı sınıflardan olması verimliliği etkiler.
	Etkinlikteki çalışma grubu sayısı	Etkinlikte yer alan çalışma gruplarındaki kişi sayısı verimliliği etkiler.

Yürütücü temel bileşeni ile ilgili ifadeler etkinliği düzenleyen firmanın veya kurumun, etkinlik yürütücüsü olarak seçtiği kişinin özelliklerini ve sayısını içerir. Yürütücü alt bileşenlerine ve ankette yer alan maddelere Tablo 8’de yer verilmiştir.

Tablo 8. Yürütücü bileşenine yönelik ankette yer alan maddeler

Temel Bileşen	Alt bileşen	Maddeler
YÜRÜTÜCÜ	Yürütücü sayısı	Etkinlikteki yürütücü sayısı verimliliği etkiler.
	Yürütücü profili	Yürütücünün firma yetkilisi olması verimliliği etkiler.
		Yürütücünün eğitimci olması verimliliği etkiler.
		Etkinlikteki yürütücülerden birinin firma/şirket çalışanı olması verimliliği etkiler.
	Yürütücünün hâkimiyeti	Yürütücünün konuya olan uygulama kısmına hâkimiyeti verimliliği etkiler.
		Yürütücünün konuya olan teori kısmına hâkimiyeti verimliliği etkiler.
		Yürütücünün iletişim becerisi verimliliği etkiler.
		Yürütücünün konunun uygulamasını yapan kişi olması verimliliği etkiler.

Organizasyon temel bileşeni ile ilgili ifadeler etkinliği düzenleyen firma/tasarımcı ve/veya kurumun özellikleri, etkinliğin içeriği ve kullanılan ekipmanlar katılımcı açısından önemlidir. Organizasyon alt bileşenlerine ve ankette yer alan maddelere Tablo 9’da yer verilmiştir.

Tablo 9. Organizasyon bileşenine yönelik ankette yer alan maddeler

Temel Bileşen	Alt bileşen	Maddeler
ORGANİZASYON	Düzenleyen firma	Etkinliği düzenleyen firmanın alandaki tanınırlığı/etkisi verimliliği etkiler.
		Etkinlikteki tasarımcının alandaki yeri verimliliği etkiler.
	İçerik	Etkinlik içerisinde yarışma olması verimliliği etkiler.
		Etkinlik içerisinde sergi olması verimliliği etkiler.
		Etkinlik içerisinde teknik gezi olması verimliliği etkiler.
		Etkinlik içerisinde seminer olması verimliliği etkiler.
	Ekipman/Malzeme	Etkinlikte kullanılan ekipman/malzeme yeterliliği verimliliği etkiler.
	Sosyal olanak	Etkinlikte ödül sisteminin olması verimliliği etkiler.
		Etkinlik içerisinde ikramın olması verimliliği etkiler.
		Etkinlik sonrası ortaya fiziksel bir ürün çıkarılması verimliliği etkiler.

2.3.2. Workshop Etkinliğinin Verimlilik Ölçüm Modelinin Çıktı Bileşenleri

Workshop etkinliğinin düzenlenme amaçları ve hedefleri göz önünde bulundurulduğunda elde edilen çıktılar(kazanım) önemli bir yer tutar. Amacına ve hedefine uygun etkinlikler düzenlemek, bu etkinlikten elde edilen kazanımlar etkinliğin verimliliği sonucu ortaya çıkar. Bu noktada düzenlenen etkinliğin verimliliğinin düzeyini kazanımlar üzerinden yorumlamak mümkündür. Çıktı olarak adlandırılan kazanım başlıkları 6 temel başlıkta incelenmiştir. Bu başlıklar; Yaratıcılık, motivasyon, iş birliği, sosyal çevre, bilgi edinme ve farkındalık başlıklarıdır. Literatür taramasıyla elde edilen bu başlıklar, etkinlik sonrası kazanılması beklenen paradigmaları oluşturur. Bu bileşenlere ve ölçüm yapmak için ankette yer verilen ifadelere Tablo 10'da yer verilmiştir.

Tablo 10. Çıktı bileşenine yönelik ankette yer alan ifadeler

Temel Bileşenler	Çıktı ifadeleri
Yaratıcılık	Workshop etkinlikleri katılımcının yaratıcılığın artmasında etkili olur. Workshop etkinlikleri katılımcının belli sınırlar içerisinde tasarım yaparak, tasarım sınırlarını görmesinde etkili olur.
Motivasyon	Workshop etkinliği mesleki yönden kendimi geliştirme konusunda motivasyonumu artırır. Workshop etkinliğinin özgeçmişimde yer alacak olması motivasyonumun artmasında etkili olur.
İş Birliği	Workshop etkinliklerinde ekip arkadaşlarından yeni bilgiler öğrenilir. Workshop etkinliklerinde farklı fikirden katılımcılarla birlikte çalışma fırsatı oluşur. Workshop etkinliği sırasında diğer katılımcılarla grup çalışması yapmak, farklı insanlar ile iş birliği içinde çalışmam konusunda etkili olur.
Sosyal Çevre	Workshop etkinliği özel sektördeki firmalar ile iletişim kurmada aracı olur. Workshop etkinliklerinde eğlenceli vakit geçiririm. Workshop etkinliği sayesinde firmayla kurduğum iletişim sektördeki firma ve kişi çevremi genişletmemde etkili olur. Workshop etkinlikleri sosyal çevre edinilmesinde etkilidir.
Bilgi Edinme	Workshop etkinlikleri malzeme öğrenmeye yardımcı olur. Workshop etkinlikleri teknik bilgi edinmeye yardımcı olur. Workshop etkinliği meslek uygulamalarını öğrenme açısından etkilidir.
Farkındalık	Workshop etkinliğiyle birlikte mesleğimin farklı yönlerini görme fırsatım olur. Workshop etkinliği grup çalışması içinde kendimi görme fırsatı bulurum. Workshop etkinliği kendimi becerilerimi görme fırsatı bulurum.

Tablo incelendiğinde bu bileşenlerin soyut çıktılar olduğu görülmektedir. Etkinliğin çıktı yönünde ki özellikleri sosyal kazanımlar üzerine yoğunlaşır. Etkinliğin düzenlenme amacına ve elde etmek istenen çıktılara göre hazırlanmıştır.

2.4. Anket Formunun Oluşturulması

Yapılan literatür taraması sonucunda elde edilen veriler ile verimlilik ölçüm modeli oluşturulmuştur. Oluşturulan verimlilik modeli katılımcı olarak tanımladığımız öğrencilerin bakış açısıyla irdelenmesine yönelik bir anket çalışması hazırlanmıştır. Anket çalışmasında yer alan soruların katılımcılar tarafından anlaşılabilirliğinin net olması adına pilot çalışma hazırlanmış ve örneklem grubunda yer alan üniversitelerden birinde katılımcı boyutunda uygulanmıştır. Pilot anket çalışması, konunun daha net anlaşılabilmesi ve hatırlanabilmesi için düzenlenen bir workshop etkinliği ardından uygulanmıştır. Alınan geri dönüşler ve gerekli görülen noktalarda revizeler yapılarak anket çalışması son şeklini almıştır.

Anket formunda ilk olarak “Katılımcı Tanıma” başlığı altında üniversite, sınıf, yaş, cinsiyet ve daha önce herhangi bir workshop etkinliğine katılıp katılmadıkları sorularına yer verilmiştir. “Katılımcının Deneyim Durumu” başlığında daha önce katıldıkları etkinliklerin özelliklerini tanımlamak adına 21 soruya, 1 adet 5’li likert sorusuna yer verilmiştir. “Genel Değerlendirme” başlığı altında 6 temel bileşenin sıralanması sorusuna ve 1 adet açık uçlu soruya yer verilmiştir. “Katılımcı Görüşü” başlığında 2 adet açık uçlu soru hazırlanmıştır. “Değerlendirme/Girdi” başlığında 42 adet 5’li likert sorusuna, “Değerlendirme/Çıktı” bölümünde 17 adet 5’li likert sorusuna yer verilmiştir (Ek1). Oluşturulan anket çalışması çevrimiçi olarak “google anket” sistemi üzerinden 2023-2024 Bahar yarıyılında öğrenciler ile paylaşılmıştır.

2.5. Örneklem Seçimi ve Sayısının Belirlenmesi

Çalışmaya dair veri toplama süreci 2023-2024 yılının bahar döneminde yedi farklı üniversitede gerçekleştirilmiştir. Anket ilk etapta toplamda 132 öğrenci ile yapılmıştır. Yapılan çalışmada 30 öğrenci daha önce workshop deneyimlemediklerini ifade ettikleri için çalışma dışında tutulmuştur ve 102 öğrenci ile yapılan çalışması üzerinden veriler analiz edilmiştir. Ankete katılan öğrencilerin demografik bilgilerine aşağıda Tablo 11’de yer verilmiştir.

Tablo 11. Katılımcı profil özellikleri

Katılımcı özelliği		N	Katılımcı özelliği		N
Sınıf	3	50	Cinsiyet	Erkek	17
	4	52		Kadın	85

2.6. Veri Analiz ve Çözümleme Yaklaşımı

Anket içerisinde yer alan başlıklar betimsel analiz yapılarak yüzde değerlerine yer verilmiştir. Ardından girdi bileşenlerine ait 42, çıktı bileşenlerine ait 17 ifadeden oluşan tabloya SPSS programı aracılığıyla güvenirlik analizi yöntemi olan “Cronbach Alpha” testi uygulanarak güvenirliği sınanmıştır. Sonraki adımda tabloda yer alan ifadeler “*t Test*” uygulanarak, literatür taraması sonucu ön görülen girdi ve çıktı bileşenlerinin ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı sınanmıştır.

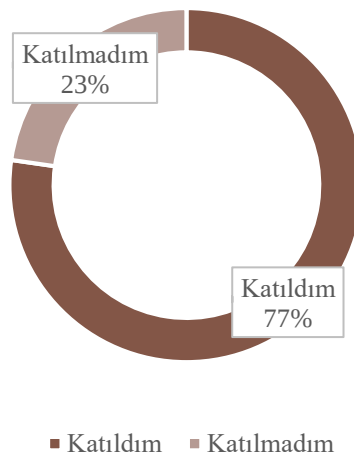
3. BULGULAR

Yapılan bu çalışmada literatür taraması ardından oluşturulan verimlilik ölçüm modelini test etmek için anket çalışması yapılmıştır. Bu bölümde, çalışmaya katılan öğrencilere uygulanan anket çalışmasından elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bulgular; katılımcıların workshop etkinliğine katılım ve deneyim durumu, katılımcıların workshop etkinliğine genel bakışı ve bileşenleri değerlendirmesi, katılımcıların verimlilik tablosu değerlendirmelerine yer verilmiştir.

3.1. Katılımcıların Workshop Etkinliğine Katılım ve Deneyim Durumu

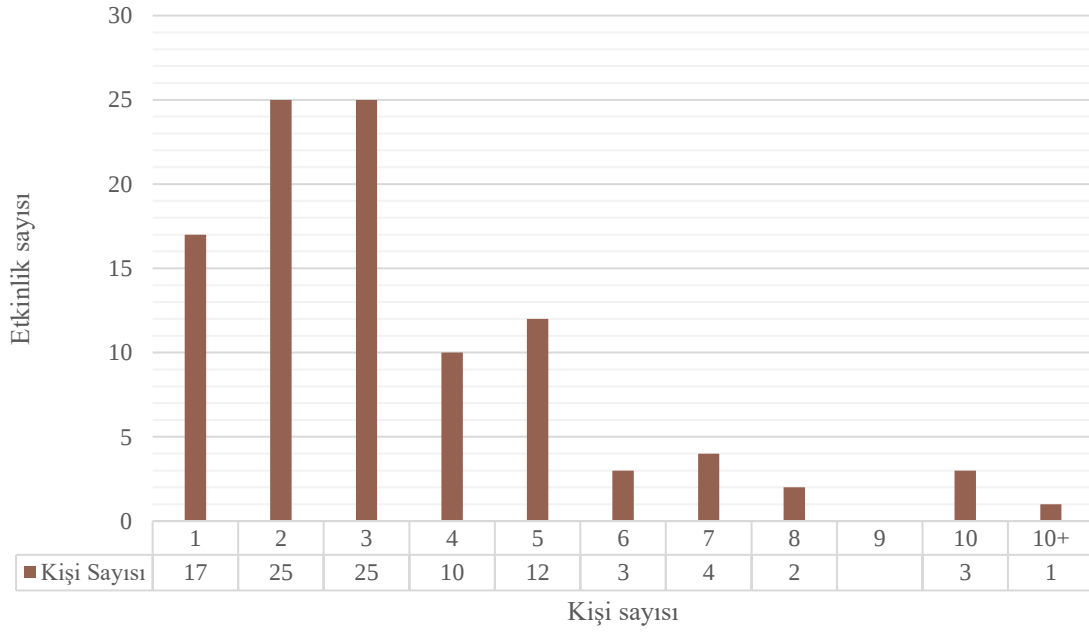
Katılımcılara bu başlık altında daha önceki deneyim durumunu sorgulamaya yönelik sorulan; daha önce herhangi bir workshop etkinliğine katılıp katılmadıkları, katıldıkları durumda kaç tane etkinliğe katıldıkları, katıldığı etkinliklerin özelliklerine göre hangi etkinliğe katıldıkları ve katıldıkları workshop etkinliklerinin genel verimliliğini değerlendirdikleri sorulara verdikleri cevaplara yer verilmiştir. Buradaki amaç değerlendirme yapan katılımcı grubunun özelliklerini ortaya koymaktır.

Katılımcılara ilk olarak “Daha önce herhangi bir workshop etkinliğine katıldınız mı?” sorusu yöneltilmiştir. Buna yönelik cevapları aşağıda Şekil 6’da verilmiştir.

Şekil 6. Daha önce herhangi bir workshop etkinliğine katılma durumu

Katılımcıların %23'ü daha önce herhangi bir workshop etkinliğine katılmadıklarını belirtmiştir. Bulgular bölümündeki çalışmaların devamı %77'lik öğrenci grubuyla (N=102) devam etmiştir. Daha önce herhangi bir workshop etkinliğine katıldığını belirten öğrencilere “Kaç tane workshop etkinliğe katıldıkları” sorulmuştur. Katılımcıların verdiği yanıtlar aşağıda Şekil 7’de verilmiştir.

Şekil 7. Katıldıkları workshop etkinliği sayısı

Verilen cevapların ortalaması alındığında öğrencilerin lisans eğitim sürecinde öğrencilerin ortalama μ :3.38 workshop etkinliğine katıldığı görülmüştür. Öğrenciler arasında 10 ve üzeri sayıda etkinliğe katıldığını belirten 4 öğrenci yer almaktadır. Öğrencilerin sınıf ve cinsiyetine göre katıldıkları etkinliklerin ortalama sayıları aşağıda Tablo 12’de yer verilmiştir.

Tablo 12. Workshop etkinliklerine katılım sayısı ortalaması

Katılımcı özelliği		Katılım ortalaması
Cinsiyet	Erkek	3,52
	Kadın	3,34
Sınıf	3.sınıf	3,14
	4.sınıf	3,59

Tablo 12’ye göre erkek öğrenciler kadın öğrencilerden daha çok etkinliğe katılmıştır. Sınıf düzeyleri temel alındığında 4. sınıf öğrencilerinin daha fazla etkinliğe katılmış olma sebeplerini eğitim sürecinin son sınıfında olmalarıyla açıklayabiliriz.

Daha önce herhangi bir workshop etkinliğine katıldığını belirten öğrencilere (N=102) “Aşağıdaki maddelere katılım durumunuzu belirtir misiniz?” sorusuyla, katıldıkları etkinliklerin özellikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Aşağıda Tablo 13’te özellikleri belirtilen workshop etkinliklerine katılım durumları verilmiştir.

Tablo 13. Katılımcıların workshop etkinliklerine katılım durumu

WORKSHOP BİLEŞEN ÖZELLİKLERİ	Katılan		Katılmayan	
	N	%	N	%
Konu bileşenine göre workshop				
Farklı temalı workshop (aydınlatma, mobilya, tasarım, malzeme, program vb.) etkinliklerine	87	85,3	15	14,7
Etkinlik içerisinde konu ile ilgili bağlantılı uygulama yapılan bir etkinliğe	82	80,4	20	19,6
Mekân bileşenine göre workshop				
Çevrimiçi olarak düzenlenen bir workshop etkinliğine	55	53,9	47	46,1
Yüz yüze olarak düzenlenen bir workshop etkinliğine	96	94,1	6	5,8
Mekân olarak okul dışında yapılan bir workshop etkinliğine	67	65,7	35	34,3
Mekân olarak okul içinde yapılan bir workshop etkinliğine	79	77,5	23	22,5
Şehir dışında düzenlenen bir workshop etkinliğine	21	20,6	81	79,4
Süre bileşenine göre workshop				
Etkinlik süresi bir (1) gün ile sınırlı bir workshop etkinliğine	81	82,3	21	17,7
Etkinlik süresi bir (1) günü aşan bir workshop etkinliğine	50	49	52	51
Etkinliğin sürecinin farklı zamanlara yayıldığı bir workshop etkinliğine	28	27,5	74	72,5
Katılımcı bileşenine göre workshop				
Farklı meslek disiplinlerinin yer aldığı bir workshop etkinliğe	71	69,6	31	30,4
Farklı sınıf düzeyinde öğrencilerin katılımcı olduğu bir workshop etkinliğine	80	78,4	22	21,6
Farklı üniversite öğrencilerinin katılımcı olduğu bir workshop etkinliğine	59	57,8	43	42,2
Yürütücü bileşenine göre workshop				
Firma tarafından düzenlenen bir workshop etkinliğe	65	63,8	37	36,2
Tasarımcının yürütücü olduğu bir workshop etkinliğine	68	66,7	34	33,3
Birden fazla yürütücüsü olan bir workshop etkinliğine	69	67,6	33	32,4
Organizasyon bileşenine göre workshop				
İçerisinde seminer yer alan bir workshop etkinliğine	69	67,6	33	32,4
İçerisinde teknik gezi yer alan bir workshop etkinliğine	23	22,5	79	77,5
İçerisinde yarışma yer alan bir workshop etkinliğine	52	51	50	49
İçerisinde sergi yer alan bir workshop etkinliğine	62	60,8	40	39,2
Etkinlik sonucunda fiziksel bir ürün ortaya konan bir workshop etkinliğine	88	86,3	14	13,7

Tablo 13'e göre alınan cevaplarda öğrencilerin hangi özellikte workshoplara katıldıkları yer almaktadır. Buna göre;

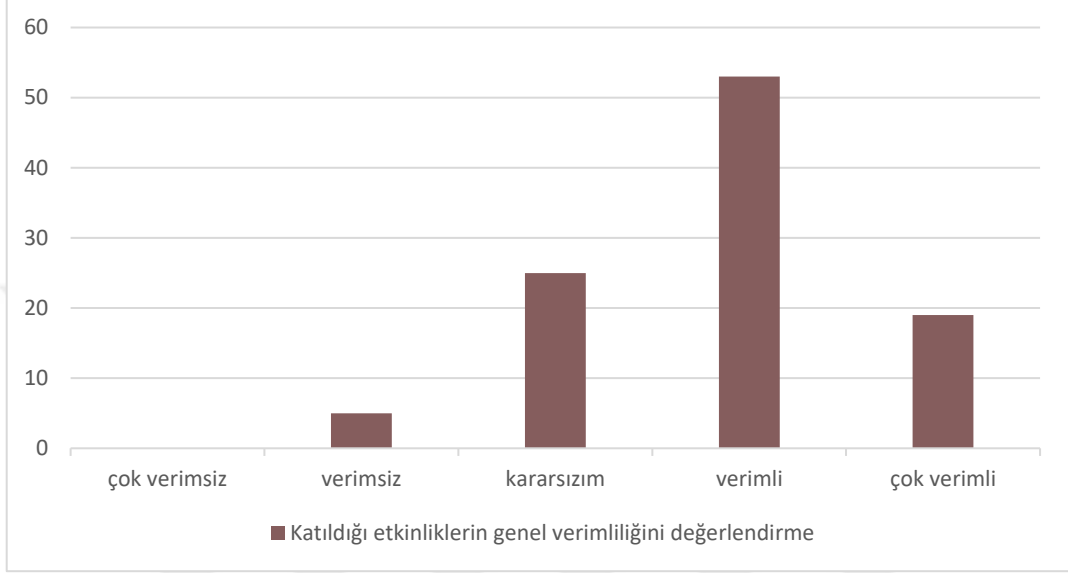
- Konu bileşenine ait alt bileşen kategorilerine verilen cevaplara göre en yüksek %85.3 oranla “Farklı temalı workshop (aydınlatma, mobilya, tasarım, malzeme, program vb.) etkinliklerine” katıldım seçeneği işaretlenmiştir.
- Mekân bileşenine ait alt bileşen kategorilerine verilen cevaplara göre en yüksek %94.1 oranla “Yüz yüze olarak düzenlenen bir workshop etkinliğine” katıldım seçeneği işaretlenmiştir. En az katılım sağlanan workshoplar ise %20.5 oranla “Şehir dışında düzenlenen bir workshop etkinliğine” katıldım seçeneğidir.
- Süre bileşenine ait alt bileşen kategorilerine verilen cevaplara göre en yüksek %82.3 oranla “Etkinlik süresi bir (1) gün ile sınırlı bir workshop etkinliğine” katıldım seçeneği işaretlenmiştir. %72.5 oranla “Etkinliğin sürecinin farklı zamanlara yayıldığı bir workshop etkinliğine” katılmadım seçeneği işaretlenmiştir.
- Katılımcı ait alt bileşen kategorilerine verilen cevaplara göre en yüksek %78.4 oranla “Farklı sınıf düzeyinde öğrencilerin katılımcı olduğu bir workshop etkinliğine” katıldım seçeneği işaretlenmiştir.
- Yürütücü ait alt bileşen kategorilerine verilen cevaplara göre en yüksek %67.6 oranla “Birden fazla yürütücüsü olan bir workshop etkinliğine” katıldım seçeneği işaretlenmiştir.
- Organizasyon ait alt bileşen kategorilerine verilen cevaplara göre en yüksek %86.3 oranla “Etkinlik sonucunda fiziksel bir ürün ortaya konan bir workshop etkinliğine” katıldım seçeneği işaretlenmiştir. “İçerisinde teknik gezi yer alan bir workshop etkinliğine” katılmadım ifadesi %77.5 oranla işaretlenmiştir.

Tablo 13 bir bütün olarak düşünülüp analizi yapıldığında; öğrencilerin farklı konu, workshoplara katılımının yeterli düzeyde olduğu, farklı mekan deneyimlerinin kısmen yeterli düzeyde olduğu, farklı süre deneyimlerinin kısmen yeterli olduğu etkinliklere katıldığını söylemek mümkündür. Farklı yürütücü ve katılımcı özellikli workshopları da deneyimledikleri görülmektedir.

Öğrencilerin katıldıkları workshopların profili çıkarıldığında “Yüz yüze, okul içerisinde; 1 gün ile sınırlandırılmış; farklı sınıf düzeylerinin ve farklı disiplinlerin yer aldığı; birden fazla yürütücüsü olan; özel sektör firmalarının düzenlediği; içerisinde seminer yer alan; fiziksel bir ürün çıktısı elde ettikleri; farklı temalı ve uygulamalı workshop etkinliklerine katılmışlardır.”

3.2. Katılımcıların Workshop Etkinliğine Genel Bakışı ve Bileşenlerinin Değerlendirmesi

Öğrencilerden daha önceki workshop deneyimlerini verimlilik açısından değerlendirmesi istenmiştir. Kendi değerlendirme sonuçları Şekil 8’de yer almaktadır.

Şekil 8. Katıldıkları workshop etkinliklerinin genel verimliliğini değerlendirme

Katılımcıların (N=102) verdiği cevaplarda görülmektedir ki daha önce katıldıkları workshopları %70.5 oranla verimli ve çok verimli bulurken, katılımcıların hiçbiri çok verimsiz seçeneğini işaretlememiştir. Verilen cevapların ortalaması ise μ : 3.84’tür. Aşağıda Tablo 14’te öğrencilerin cinsiyet ve sınıf düzeylerine göre verimlilik değerlendirme sonuçlarına yer verilmiştir. Öğrencilerin cinsiyet durumuna göre verdikleri puanlar baz alındığında kadın öğrencilerin verdikleri cevapların ortalamaları daha yüksektir. Sınıf düzeyleri temel alındığında 4. sınıf öğrencilerinin verdikleri cevapların ortalamaları daha yüksektir.

Tablo 14. Workshop etkinliklerinin verimliliklerini değerlendirme puanları ortalaması

Katılımcı özelliği		Workshop etkinliklerinin verimliliklerini değerlendirme ortalaması
Cinsiyet	Erkek	3,64
	Kadın	3,88
Sınıf	3.sınıf	3,64
	4.sınıf	4,03

Anket içerisinde katılımcılara “Katıldığınız workshop etkinliklerini düşündüğünüzde en verimli/verimsiz geçen etkinliği, verimli/verimsiz kılan nedeni yazar mısınız?” ifadesiyle açık uçlu soru sorulmuştur. Katılımcıların verdiği cevaplar nitel ve nicel olarak analiz edilmiştir. Bir cevabın içinde birden fazla madde tekrar edilmişse her biri sayısal olarak eklenmiştir. Verilen cevapların nicel olarak hangi bileşene değindiği aşağıda verilen Tablo 15’de görülmektedir.

Tablo 15. Etkinlik verimliliği ile bileşen ilişkisinin gösterimi

Etkinlik verimliliği	Konu	Mekân	Süre	Katılımcı	Yürütücü	Organizasyon
En verimli	48	18	11	15	26	34
En verimsiz	12	18	30	16	12	19

Verimli başlığına dair cevaplar incelendiğinde;

- Konu bileşeninden bahseden cevaplar içerisinde; konunun ilgi çekiciliği, teori ve pratiğin bir arada olması ve konunun proje konularıyla bağlantısı en çok vurgulanan noktalardır.
- Mekân bileşeninden bahseden cevaplar içerisinde; mekânın fiziksel şartları ve mekânın konuyla olan bağlantısı en çok tekrarlanan noktalardır.
- Süre bileşeninden bahseden cevaplar içerisinde; zamanın yeterli olması ve uzun sürmemesi ifadeleri en çok vurgulanan noktalardır.
- Katılımcı bileşeninden bahseden cevaplar içerisinde; katılımcı sayının yeterli olması, farklı disiplinlerde öğrenci olması, farklı üniversitelerden öğrenci olması en çok vurgulanan ifadelerdir.
- Yürütücü bileşeninden bahseden cevaplar içerisinde; yürütücünün hâkimiyeti, konuya dair bilgili olması, öğrencilerle iletişimi en çok vurgulanan ifadelerdir.
- Organizasyon bileşeninden bahseden cevaplar içerisinde; seminer yer alması, teknik gezi yer alması, fiziksel ürün çıktısı elde etmek, yarışma olması, ekipman yeterliliği ifadeleri verimliliği olumlu yönde etkileyen noktalardır.

Verimsiz başlığına dair cevaplar incelendiğinde;

- Konu bileşeninden bahseden cevaplar içerisinde; konunun ilgi çekmemesi ve konunun sadece teorik anlatımı en çok vurgulanan noktalardır.

- Mekân bileşeninden bahseden cevaplar içerisinde; mekânın fiziksel şartlarının yetersizliği ve çevrimiçi etkinliklerde teknik (internet) sorunu en çok tekrarlanan noktalardır.
- Süre bileşeninden bahseden cevaplar içerisinde; sürenin çok uzun olması ve sürenin çok kısa olması en çok vurgulanan noktalardır.
- Katılımcı bileşeninden bahseden cevaplar içerisinde; katılımcı sayısının fazla olması katılımcıların ilgisizliği, farklı disiplinlerden olması en çok vurgulanan ifadelerdir.
- Yürütücü bileşeninden bahseden cevaplar içerisinde; yürütücünün bilgi eksikliği, yürütücünün konuya/duruma hakim olma durumundaki yetersizliği en çok vurgulanan ifadelerdir.
- Organizasyon bileşeninden bahseden cevaplar içerisinde; ekipman yetersizliği, etkinlik sayısının az olması ifadeleri verimliliği olumsuz yönde etkileyen maddelerdir.

Katılımcılara yöneltilen açık uçlu sorularda; olumlu-olumsuz yönlerdeki ifadeler genelde birbirinin tersi maddelerdir. Sadece olumlu yönleri ele alındığında “konu” bileşeni öne çıkarken olumsuz yönleri ele alındığında “süre” bileşeninin daha fazla üzerinde durulmuştur.

Katılımcılara literatür araştırması sonucu elde edilen verilerin analizi neticesinde; workshop etkinliklerinin oluşum aşamasında gerekli olan altı temel bileşen verilmiştir ve bu bileşenleri verimliliği etkileme açısından 1 en etkili olmak üzere 1,2,3,4,5,6 şeklinde sıralaması istenmiştir. Burada amaç ağırlıklı puanı bularak katılımcı tarafından verimlilik ölçütünü sıralamaktır. Sonuçlar Tablo 16’te verilmiştir.

Tablo 16. Verimlilik bileşenlerini sıralama

Temel Bileşen	1.Sıra	2.Sıra	3.Sıra	4.Sıra	5.Sıra	6.Sıra	Ağırlıklı Puan
Konu	37	12	11	5	3	34	381
Yürütücü	16	24	11	11	28	12	361
Mekân	5	27	20	18	27	5	358
Organizasyon	26	10	15	13	13	25	356
Süre	7	16	25	31	12	11	350
Katılımcı	11	13	20	24	19	15	336

Bu sıralamaya göre ağırlıklı puan hesaplandığında ilk sırada “konu” temel bileşeni yer almıştır. Maddeler arasında en az etkili görülen “katılımcı” temel bileşeni olmuştur.

Katılımcılara ayrıca bu sıralamayı yaparken neden böyle bir sıralama yaptıklarını belirtmeleri için açık uçlu soru sorulmuştur.

Verilen cevaplarda “konu” bileşenine ilk sırada yer verme sebepleri arasında “etkinliğin içeriğinin dikkat çekmesi, kişinin ilgi alanında olması ifadeleri sıralanabilir. Mekân bileşenine ait önemli başlıklar ise “mekânın fonksiyonelliği” ön plandadır. Süre bileşenine ait cevaplar arasında “odak probleminden dolayı sürenin uzun olmaması ve çok kısa süreli etkinliklerde zamanı aktif kullanmakta zorlandıkları” cevapları öne çıkan noktalar. Katılımcı bileşenine ait cevaplar arasında “katılımcının ilgisi, kalabalık olmaması gerektiği, çalışma grubunda yer alan kişi sayısının fazla olmaması gerektiği” yönünde cevaplar yer almaktadır. Yürütücü başlığı altında “yürütücünün sınıfa hâkimiyeti ve konuya hâkimiyeti” cevapları önemli noktalar. Organizasyon başlığında ise “ekipman yeterliliği, seminer yer alması fakat süresinin daha kısıtlı yer alması gerektiği” önemli başlıklardandır.

3.3. Workshop Verimlilik Tablosuna Ait Katılımcı Değerlendirmeleri

Workshop etkinliklerinin verimliliğinin incelendiği bu çalışmada, katılımcıların verimlilik tablosuna verdiği puanlara; katılımcıların verimlilik ölçüm modelinin girdi bileşenlerini değerlendirmesi ve katılımcıların verimlilik ölçüm modelinin çıktı bileşenlerini değerlendirmesi adlı iki ana başlıkta yer verilmiştir.

3.3.1. Workshop Verimlilik Tablosuna Ait Girdi Bileşenlerinin Değerlendirilmesi

Verimlilik ölçüm modeli oluşturulurken ilk olarak verimlilik kavramının formülünde yer alan girdi ve çıktı ifadeleri, workshop özelinde kavramsallaştırılmıştır. Girdi başlığı altında yer alan kavramlar; verimlilik ölçümü yaparken yararlanılan kaynakları ifade eder. Workshop özelinde kavramsallaştırıldığında workshop oluşumunda fiziksel/somit/görünen etkisi olan veya başka bir ifadeyle müdahale edilebilen ve oluşum sürecinde gerekli olan maddelerdir. Bu maddeler workshop planlama aşamasında çözümlenmekte ve workshop etkinliğinin hangi şartlar altında yapılacağı belirlenmektedir. Aynı zamanda girdi kavramları workshop özelliklerinin belirlendiği aşamanın bir bütünüdür.

Literatür taraması sonucu elde edilen veriler doğrultusunda bu çalışma için workshop etkinliklerinin oluşumu için gerekli altı temel bileşen oluşturulmuştur. Bu bileşenler; konu,

mekân, süre, katılımcı, yürütücü ve organizasyondur. Bu bileşenler aynı zamanda workshop etkinliğinin özelliklerinin yer aldığı maddeleri oluşturur. Bu temel bileşenlerin verimlilik üzerindeki etkisini incelemek için yapılan bu çalışmada, katılımcılara bu bileşenler özelinde 5’li likert soruları hazırlanmıştır. Altı ana bileşene ait alt bileşen ifadeleri oluşturulmuştur. Oluşturulan özelliklere katılımcıların verdiği cevaplara Tablo 17’de yer almaktadır.

Tablo 17. Workshop etkinliğinin verimlilik girdi kriterlerine ait veriler

NO	İFADE	Verimliliği Hiç etkilemez		Verimliliği etkilemez		Kararsızım		Verimliliği etkiler		Verimliliği çok etkiler	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Konu											
G1	Etkinlik konusunun güncel olması	8	7,8	1	1,0	10	9,8	45	44,1	38	37,3
G2	Etkinlik konusunun kişinin ilgi alanında olması	2	2,0	7	6,9	5	4,9	34	33,3	54	52,9
G3	Etkinlik konusunun mesleki eğitim süreci ile ilgili olması	3	2,9	3	2,9	24	23,5	34	33,3	38	37,3
G4	Konu içeriğinin katılımcıya uygun kapsamda sunulması	2	2,0	3	2,9	7	6,9	43	42,2	47	46,1
G5	Konu içeriğinin katılımcıya uygun düzeyde sunulması	3	2,9	3	2,9	9	8,8	34	33,3	53	52,0
G6	Konu ile ilgili bilginin uygulamalı anlatımı	3	2,9	2	2,0	10	9,8	36	35,3	51	50,0
G7	Konusunu ile ilgili bilginin teorik olarak anlatımı	1	1,0	6	5,9	27	26,5	39	38,2	29	28,4
Mekân											
G8	Etkinliğin düzenlendiği mekânın atmosferi	2	2,0	5	4,9	14	13,7	38	37,3	43	42,2
G9	Etkinliğin aşına olunan bir mekânda yapılması	7	6,9	10	9,8	30	29,4	32	31,4	23	22,5
G10	Etkinliğin bilinmedik bir mekânda yapılması	8	7,8	13	12,7	31	30,4	29	28,4	21	20,6
G11	Etkinlik mekânına erişimin kolay olması	1	1,0	9	8,8	15	14,7	42	41,2	35	34,3
G12	Etkinliğinin yapıldığı mekânın fiziksel şartları	1	1,0	2	2,0	12	11,8	45	44,1	42	41,2
G13	Etkinliğinin yüz yüze olması	2	2,0	3	2,9	8	7,8	31	30,4	58	56,9
G14	Etkinliğinin çevrimiçi olması	7	6,9	13	12,7	23	22,5	37	36,3	22	21,6
G15	Etkinlik için seçilen mekânın etkinlik konusuyla bağlantısı	5	4,9	6	5,9	17	16,7	38	37,3	36	35,3
G16	Etkinliğin şehir dışında yapılması	9	8,8	13	12,7	28	27,5	23	22,5	29	28,4

Tablo 17'nin devamı

Süre											
G17	Etkinlik süresinin 1 gün içerisinde olması	6	5,9	8	7,8	28	27,5	31	30,4	29	28,4
G18	Etkinlik süresinin 1 günden fazla olması	4	3,9	14	13,7	25	24,5	31	30,4	28	27,5
G19	Etkinliğin sürecinin farklı zamanlara yayılması	4	3,9	9	8,8	36	35,3	24	23,5	29	28,4
Katılımcı											
G20	Etkinliğin katılımcı sayısı	5	4,9	7	6,9	26	25,5	34	33,3	30	29,4
G21	Etkinlikte yer alan çalışma gruplarındaki kişi sayısı	4	3,9	7	6,9	16	15,7	37	36,3	38	37,3
G22	Katılımcıların farklı sınıflardan olması	6	5,9	6	5,9	24	23,5	34	33,3	32	31,4
G23	Katılımcıların farklı disiplinlerden olması	3	2,9	8	7,8	21	20,6	31	30,4	39	38,2
G24	Katılımcıların farklı üniversitelerden olması	11	10,8	10	9,8	20	19,6	31	30,4	30	29,4
Yürütücü											
G25	Etkinlikteki yürütücülerden birinin firma/şirket çalışanı olması	6	5,9	9	8,8	25	24,5	28	27,5	34	33,3
G26	Yürütücünün eğitimi olması	3	2,9	8	7,8	20	19,6	31	30,4	40	39,2
G27	Yürütücünün firma yetkilisi olması	6	5,9	4	3,9	29	28,4	34	33,3	29	28,4
G28	Yürütücünün konunun uygulamasını yapan kişi olması	1	1,0	2	2,0	17	16,7	37	36,3	45	44,1
G29	Etkinlikteki yürütücü sayısı	4	3,9	8	7,8	22	21,6	35	34,3	33	32,4
G30	Yürütücünün konuya olan uygulama kısmına hâkimiyeti	2	2,0	4	3,9	10	9,8	36	35,3	50	49,0
G31	Yürütücünün konuya olan teori kısmına hâkimiyeti	4	3,9	4	3,9	11	10,8	33	32,4	50	49,0
G32	Yürütücünün iletişim becerisi	2	2,0	3	2,9	6	5,9	26	25,5	65	63,7
Organizasyon											
G33	Etkinliği düzenleyen firmanın alandaki tanınırlığı/etkisi	7	6,9	5	4,9	25	24,5	32	31,4	33	32,4
G34	Etkinlikteki tasarımcının alandaki yeri	2	2,0	7	6,9	11	10,8	37	36,3	45	44,1
G35	Etkinlikte kullanılan ekipman/malzeme yeterliliği	2	2,0	2	2,0	12	11,8	34	33,3	52	51,0
G36	Etkinlik içerisinde yarışma olması	7	6,9	6	5,9	26	25,5	32	31,4	31	30,4
G37	Etkinlik içerisinde sergi olması	2	2,0	4	3,9	21	20,6	39	38,2	36	35,3
G38	Etkinlik içerisinde teknik gezi olması	2	2,0	6	5,9	22	21,6	33	32,4	39	38,2
G39	Etkinlik içerisinde seminer olması	4	3,9	5	4,9	19	18,6	46	45,1	28	27,5
G40	Etkinlikte ödül sisteminin olması	5	4,9	5	4,9	19	18,6	33	32,4	40	39,2
G41	Etkinlik sonrası ortaya fiziksel bir ürün çıkarılması	5	4,9	4	3,9	9	8,8	36	35,3	48	47,1
G42	Etkinlik içerisinde ikramın olması	8	7,8	7	6,9	24	23,5	33	32,4	30	29,4

Verimlilik tablosu girdi değerleri bir bütün olarak değerlendirildiğinde “Yürütücünün iletişim becerisi” ifadesi %63.7 oranla “verimliliği çok etkiler” seçeneğiyle ön plana çıkmaktadır. “Etkinliğin yüz yüze olması” verimliliği çok etkiler ifadesi %56.9, “Etkinlik konusunun kişinin ilgi alanında olması” verimliliği çok etkiler ifadesi ise %52.9 oranla bunu takip eden en yüksek oranlı cevaplardır.

Verilen cevaplar incelendiğinde;

- Konu başlığında %52.9 oranla en yüksek değeri alan “Etkinlik konusunun kişinin ilgi alanında olması” verimliliği çok etkiler ifadesi olmuştur. Ona en yakın %52 oranla “Konu içeriğinin katılımcıya uygun düzeyde” verimliliği çok etkiler ifadesidir. En düşük katılım oranlı cevaplar ise %1.0 oranla “Konunu ile ilgili bilginin teorik olarak anlatımı” verimliliği hiç etkilemez ifadesi, %1.0 oranla “Etkinlik konusunun güncel olması” verimliliği etkilemez ifadeleridir.
- Mekân başlığında %56.9 oranla en yüksek değeri “Etkinliğin yüz yüze olması” verimliliği çok etkiler ifadesi yer almıştır. En az katılım değeri olan ifadeler ise %1.0 oranla “Etkinlik mekânına erişimin kolay olması ve Etkinliğin yapıldığı mekânın fiziksel şartları” verimliliği hiç etkilemez ifadeleridir.
- Süre başlığında %35.3 oranla en yüksek değeri alan “Etkinliğin sürecinin farklı zamanlara yayılması” konusunda kararsızım ifadesidir.
- Katılımcı başlığında %38.2 oranla en yüksek değeri alan “Katılımcıların farklı disiplinlerden olması” verimliliği çok etkiler ifadesidir. En düşük katılım sağlanan ifadeler ise %2.9 oranla “Katılımcıların farklı disiplinlerden olması” verimliliği hiç etkilemez ifadeleridir.
- Yürütücü başlığında %63.7 oranla en yüksek değeri alan “Yürütücünün iletişim becerisi” verimliliği çok etkiler ifadesidir. En düşük katılım sağlanan ifadeler ise %1.0 oranla “Yürütücünün konunun uygulamasını yapan kişi olması” verimliliği hiç etkilemez ifadeleridir.
- Organizasyon başlığında %51.0 oranla en yüksek katılım sağlanan “Etkinlikte kullanılan ekipman/malzeme yeterliliği” verimliliği çok etkiler ifadesidir.

Verimlilik tablosunun ilk adımı olan girdi bileşenlerinin değerlendirilmesinde; genel değerlendirme yaparken üst başlıkta konu bileşeni verimliliği etkileyen en önemli bileşen olarak görülürken, en çok vurgulanan nokta yürütücünün iletişim becerisi, konuya dair bilgisi, duruma olan hakimiyetidir.

3.3.2. Workshop Verimlilik Tablosuna Ait Çıktı Bileşenlerinin Değerlendirilmesi

Verimlilik temelinde yer alan ikinci ifade çıktı ifadesidir. Çıktı ifadesi verimlilikte, ortaya çıkması beklenen/hedeflenen ürünü/performansı ifade eder. Workshop özelinde kavramsallaştırıldığında, kazanım olarak adlandırılabilir. Workshop etkinlikleri bir amaç/hedef doğrultusunda ortaya çıkar. Etkinlik sonrası edinilmesi beklenen, amaçlanan, hedeflenen sosyal ve fiziki kazanımları içermektedir. Bu kazanımlar somut olarak ifade edilemeyebilir. Katılımcı(öğrenci) bakış açısıyla yapılan bu çalışmada kazanımlar altı temel başlıkta toplanmıştır. Bu başlıklar; yaratıcılık, motivasyon, iş birliği, sosyal çevre, bilgi edinme ve farkındalıktır. Ankette yer alan 5’li likert soruları ile katılımcının kazanımlarını ölçmeye dair sorulara yer verilmiştir. Sorulara verilen yanıtlar Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18. Workshop etkinliğinin verimlilik çıktı kriterlerine ait veriler

NO	İFADE	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Kesinlikle Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Yaratıcılık											
Ç1	Workshop etkinlikleri katılımcının yaratıcılığın artmasında etkili olur.	8	7,8	2	2,0	2	2,0	37	36,3	53	52,0
Ç2	Workshop etkinlikleri katılımcının belli sınırlar içerisinde tasarım yaparak, tasarım sınırlarını görmesinde etkili olur.	7	6,9	3	2,9	5	4,9	40	39,2	47	46,1
Motivasyon											
Ç3	Workshop etkinliği mesleki yönden kendimi geliştirme konusunda motivasyonumu artırır.	5	4,9	3	2,9	6	5,9	31	30,4	57	55,9
Ç4	Workshop etkinliğinin özgeçmişimde yer alacak olması motivasyonumun artmasında etkili olur.	6	5,9	4	3,9	8	7,8	33	32,4	51	50,0
İş Birliği											
Ç5	Workshop etkinliklerinde ekip arkadaşlarından yeni bilgiler öğrenilir.	5	4,9	5	4,9	7	6,9	34	33,3	51	50,0
Ç6	Workshop etkinliklerinde farklı fikirden katılımcılarla birlikte çalışma fırsatı oluşur.	6	5,9	3	2,9	5	4,9	39	38,2	49	48,0
Ç7	Workshop etkinliği sırasında diğer katılımcılarla grup çalışması yapmak, farklı insanlar ile iş birliği içinde çalışmam konusunda etkili olur.	7	6,9	2	2,0	5	4,9	34	33,3	54	52,9

Tablo 18'in devamı

Sosyal Çevre											
Ç8	Workshop etkinliği özel sektördeki firmalar ile iletişim kurmada aracı olur.	6	5,9	4	3,9	14	13,7	29	28,4	49	48,0
Ç9	Workshop etkinliklerinde eğlenceli vakit geçiririm.	6	5,9	3	2,9	10	9,8	34	33,3	49	48,0
Ç10	Workshop etkinliği sayesinde firmayla kurduğum iletişim sektördeki firma ve kişi çevremi genişletmemde etkili olur.	6	5,9	4	3,9	7	6,9	38	37,3	47	46,1
Ç11	Workshop etkinlikleri sosyal çevre edinilmesinde etkilidir.	6	5,9	1	1,0	7	6,9	35	34,3	53	52,0
Bilgi Edinme											
Ç12	Workshop etkinlikleri malzeme öğrenmeye yardımcı olur.	6	5,9	2	2,0	6	5,9	31	30,4	57	55,9
Ç13	Workshop etkinlikleri teknik bilgi edinmeye yardımcı olur.	6	5,9	1	1,0	11	10,8	32	31,4	52	51,0
Ç14	Workshop etkinliği meslek uygulamalarını öğrenme açısından etkilidir.	6	5,9	1	1,0	9	8,8	36	35,3	50	49,0
Farkındalık											
Ç15	Workshop etkinliğiyle birlikte mesleğimin farklı yönlerini görme fırsatım olur.	6	5,9	1	1,0	7	6,9	35	34,3	53	52,0
Ç16	Workshop etkinliği grup çalışması içinde kendimi görme fırsatı bulurum.	7	6,9	3	2,9	7	6,9	34	33,3	51	50,0
Ç17	Workshop etkinliği kendimi becerilerimi görme fırsatı bulurum.	8	7,8	1	1,0	6	5,9	32	31,4	55	53,9

Verimlilik tablosu çıktı değerleri bir bütün olarak değerlendirildiğinde “Workshop etkinliği mesleki yönden kendimi geliştirme konusunda motivasyonumu artırır.” ve “Workshop etkinlikleri malzeme öğrenmeye yardımcı olur.” ifadeleri kesinlikle katılıyorum %55.9 oranla en yüksek katılım sağlanan ifadelerdir.

Verilen cevaplar alt başlıklara göre incelendiğinde;

- Yaratıcılık bileşeninde en fazla katılım sağlanan ifade “Workshop etkinlikleri katılımcının yaratıcılığın artmasında etkili olur.” %52 oranla kesinlikle katılıyorum olarak işaretlenmiştir.
- Motivasyon bileşeninde en fazla katılım sağlanan ifade “Workshop etkinliği mesleki yönden kendimi geliştirme konusunda motivasyonumu artırır.” %55.9 oranla kesinlikle katılıyorum olarak işaretlenmiştir.
- İş birliği bileşeninde en fazla katılım sağlanan “Workshop etkinliği sırasında diğer katılımcılarla grup çalışması yapmak, farklı insanlar ile iş birliği içinde çalışmam konusunda etkili olur.” ifadesi %52.9 oranla kesinlikle katılıyorum ifadesidir.

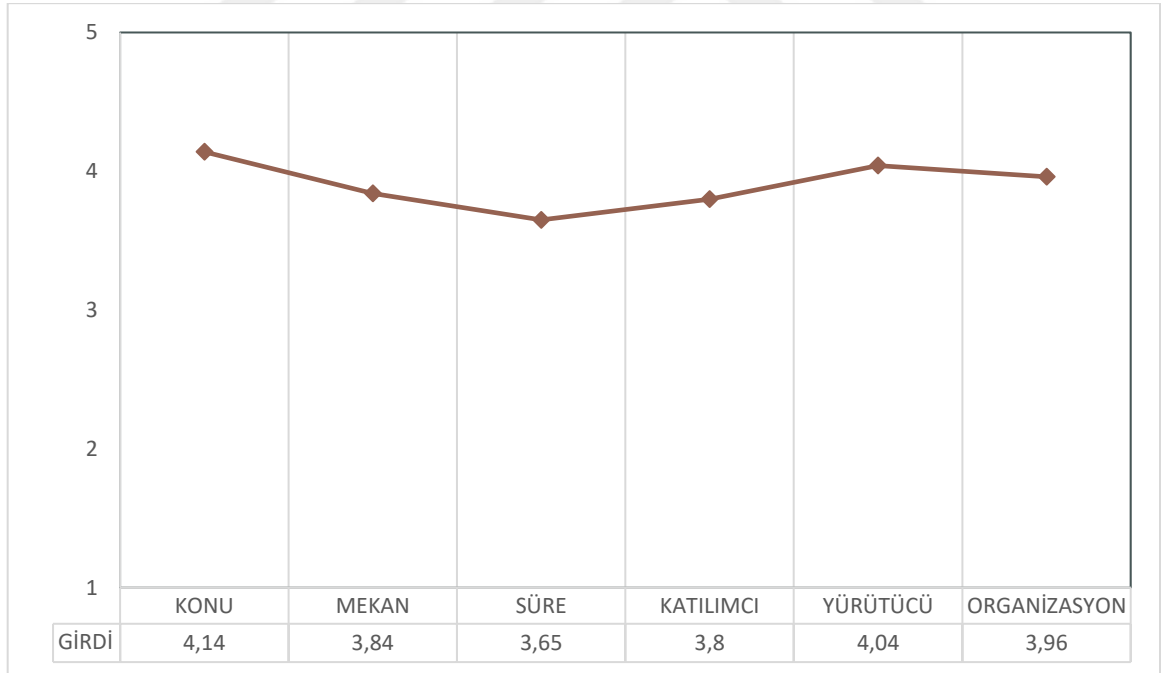
- Sosyal çevre bileşeninde en az fazla katılım sağlanan ifade “Workshop etkinlikleri sosyal çevre edinilmesinde etkilidir.” %52 oranla kesinlikle katılıyorum olarak işaretlenmiştir.
- Bilgi edinme bileşeninde en az fazla katılım sağlanan ifade “Workshop etkinlikleri malzeme öğrenmeme yardımcı olur.” %55.9 oranla kesinlikle katılıyorum olarak işaretlenmiştir.
- Farkındalık bileşeninde en az katılım sağlanan ifade “Workshop etkinliğiyle birlikte mesleğimin farklı yönlerini görme fırsatım olur.” ve “Workshop etkinliği kendimi becerilerimi görme fırsatı bulurum.” %1 oranla katılmıyorum olarak işaretlenmiştir. En çok katılım sağlanan ifade ise “Workshop etkinliği kendimi becerilerimi görme fırsatı bulurum.” %53.9 oranla kesinlikle katılıyorum olarak işaretlenmiştir.

Genel değerlendirme yapılırken çıktı bileşenlerinin değerlerinin birbirine çok yakın olduğu görülmüştür. Bu durum her bileşenin etki düzeyinin önemini vurgular. Temel bileşenlerin alt bileşenlerine bakıldığında da aynı durum söz konusudur, değerleri birbirine oldukça yakındır.

4. İRDELEMELER

4.1. Workshop Verimlilik Ölçüm Modeline Ait Girdi Verilerinin İrdelenmesi

Çalışma kapsamında ortaya çıkan verimlilik tablosunun değerlendirilmesi için, girdi bileşenleri 6 temel başlıktan oluşan soru grubuyla katılımcılara yöneltilmiştir. Konu, mekân, süre, katılımcı, yürütücü ve organizasyon başlıkları altında yer alan ifadelerde 5’li likert ölçeğine uygun olarak değerlendirme yapılmaları istenmiştir. Ölçeğin sayısal veriye dönüştürülmesi için “Verimliliği hiç etkilemez” ifadesine 1, “Verimliliği etkilemez” ifadesine 2, “Kararsızım” ifadesine 3, “Verimliliği etkiler” ifadesine 4 ve “Verimliliği çok etkiler” ifadesine 5 puan değeri verilerek örneklem grubu üzerinde her bir temel başlık kendi içinde ve birbirleri arasında ki bağlantı incelenmek istenmiştir. Başlıklara verilen ortalama değerler aşağıda yer alan Şekil 9’da görülmektedir.

Şekil 9. Katılımcıların girdi bileşenlerine verdikleri puan grafiği

Bu grafiğe göre; workshop etkinliklerinin verimliliği üzerinde en büyük faktör “konu” temel bileşenine aittir. İkinci sırada ise “yürütücü” temel bileşeni yer almaktadır.

- Konu temel bileşeni içerisinde ise “Etkinlik konusunun kişinin ilgi alanında olması” 4.30 en yüksek puan ortalaması ile ilk sıradadır. En az ise 3.79 ortalamasıyla “Konu ile ilgili bilginin teorik olarak anlatımı” ifadesidir.
- Yürütücü temel bileşeni içerisinde ise “Yürütücünün iletişim becerisi” 4.46 en yüksek puan ortalaması ile ilk sıradadır.
- Organizasyon temel bileşeni içerisinde “Etkinlikte kullanılan ekipman/malzeme yeterliliği” 4.29 en yüksek puan ortalaması ile ilk sıradadır.
- Mekân temel başlığı içerisinde ise “Etkinliğin yüz yüze olması” 4.37 en yüksek puan ortalamasıyla ilk sıradadır. “Etkinliğin bilinmedik bir mekânda yapılması” 3.41 ortalamayla en az ortalamaya sahip ifadedir.
- Katılımcı başlığında yer alan “Etkinlikte yer alan çalışma gruplarındaki kişi sayısı” 3.96 en yüksek puan ortalamasıyla ilk sıradadır.

Yapılan anket çalışmasında öğrencilerin cinsiyeti ve sınıf düzeyleri temel alındığında verdikleri cevapların ortalamaları arasında bir ilişki olup olmadığı irdelenmiştir. İç mimarlık öğrencilerinin katılımcı olarak yer aldığı workshopların verimliliğini değerlendirmesi istenen bu çalışmada, oluşturulan 6 temel bileşeni toplam 42 madde üzerinden 5’li likert ölçeğiyle değerlendirmişlerdir. Öğrencinin her bileşene yönelik yanıtlarının ortalaması alınmıştır. Bu ortalamalara göre öğrencilerin sınıf düzeyleri temel alındığında verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı araştırıldığında, uygulanan *t-Testi* analizi değerleri Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19. Workshop girdi bileşenlerinin sınıf değişkeni ile ilişkisinin değerlendirilmesi: Bağımsız Örneklem t-Testi

Workshop Bileşenleri	Sınıf	N	Ort.	Std. Sapma	t	df	p
MEKÂN	3	50	4,000000	,6685536	2,431	97,754	,017
	4	52	3,694444	,5972887			
SÜRE	3	50	3,926667	,8337822	2,975	98,005	,004
	4	52	3,384615	1,0019254			

Analiz sonucuna göre; $p < 0.05$ olduğundan;

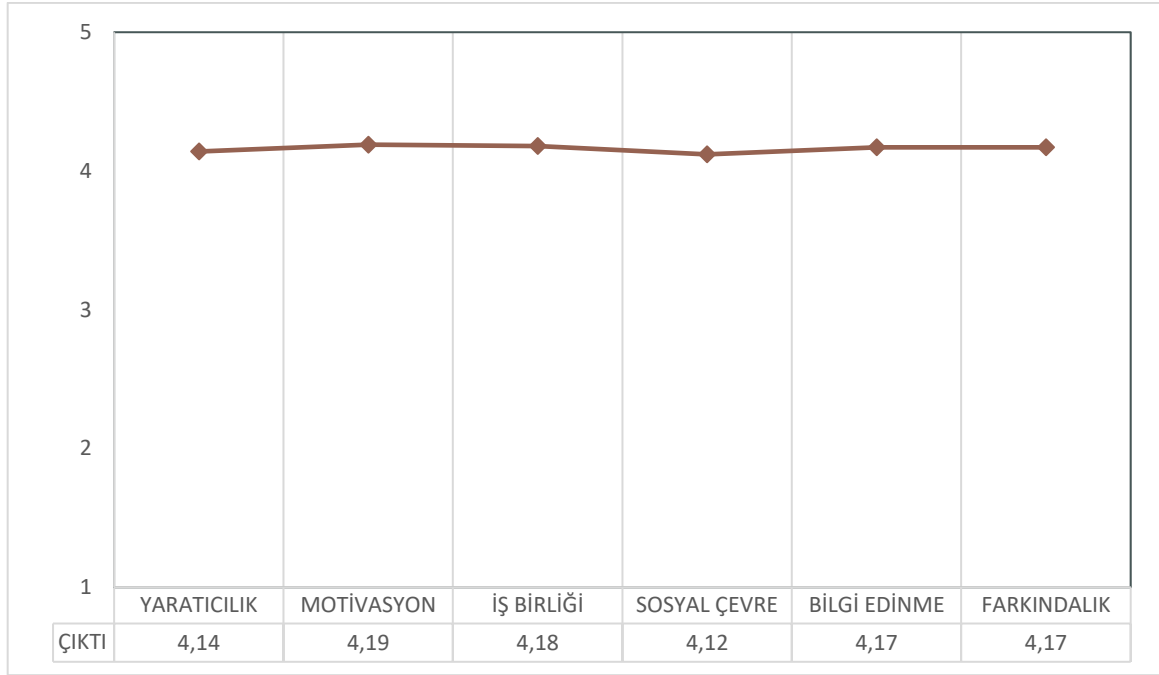
- Workshop bileşenlerinin verimlilik üzerindeki etkisini değerlendirmede “mekân” bileşeni sınıf düzeyine göre istatistik açıdan anlamlı farklılık göstermektedir. Farkın nedeni 3. sınıfların (4,000000) workshopun verimliliğinde mekânı 4. sınıflardan (3,694444) daha önemli görmesinden kaynaklanmaktadır.

- Workshop bileşenlerinin verimlilik üzerindeki etkisini değerlendirmede “süre” bileşeni sınıf düzeyine göre istatistik açıdan anlamlı farklılık göstermektedir. Farkın nedeni 3. sınıflardan (3,926667) workshopun verimliliğinde süreyi 4. sınıfların (3,384615) daha önemli görmesinden kaynaklanmaktadır.

Cinsiyetleri temel alındığında yapılan Bağımsız Örneklem t-testi, erkek ve kadın öğrencilerin workshop girdi bileşenlerine verdikleri değerlerin farklarını ortaya koymak için kullanılmıştır. Analiz sonucunda, öğrencilerin workshop girdi bileşenlerine verdikleri değerlerler bakımından iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

4.2. Workshop Çıktı(Kazanım) Verilerinin İrdelenmesi

Verimlilik tablosunun değerlendirilmesi için, çıktı bileşenleri 6 temel başlıktan oluşan soru grubuyla katılımcılara yöneltilmiştir. Yaratıcılık, motivasyon, iş birliği, sosyal çevre, bilgi edinme ve farkındalık başlıkları altında yer alan ifadelerde 5’li likert ölçeğine uygun olarak değerlendirme yapmaları istenmiştir. Ölçeğin sayısal veriye dönüştürülmesi için “Kesinlikle katılmıyorum” ifadesine 1, “Katılmıyorum” ifadesine 2, “Kararsızım” ifadesine 3, “Katılıyorum” ifadesine 4 ve “Kesinlikle katılıyorum” ifadesine 5 puan değeri verilerek örneklem grubu üzerinde her bir temel başlık kendi içinde ve birbirleri arasında ki bağlantı incelenmek istenmiştir. Başlıklara verilen ortalama değerler aşağıda yer alan Şekil 10’da görülmektedir.

Şekil 10. Katılımcıların çıktı bileşenlerine verdiği ortalama puan grafiği

Bu grafiğe göre; workshop etkinliklerinin verimliliği üzerinde etkisi en yüksek faktör “motivasyon” temel bileşenine aittir. Verilen cevap ortalamaları birbirine çok yakındır bu durumda her bileşenin etki düzeyi yakın oranlardadır.

- Verilen cevaplar arasında en yüksek değeri olan 4.29 puan ortalamasıyla “Workshop etkinliği mesleki yönden kendimi geliştirme konusunda motivasyonumu artırır.” ifadesidir. Ardından en yüksek puanlı “Workshop etkinlikleri malzeme öğrenmeye yardımcı olur.” ifadesidir. En yüksek ortalama puan değeri 4.29, en düşük puan değeri 4.08’dir. İfadelerin birbirine çok yakın değerlerde olması her birinin etkililik düzeyini etkilediğini gösterir.

Yapılan anket çalışmasında çıktı bileşenlerini değerlendirmede katılımcıların özelliklerine göre değişimini (cinsiyeti ve sınıf düzeyleri) tespit etmek için; oluşturulan 6 temel bileşeni toplam 17 madde üzerinden 5’li likert ölçeğiyle değerlendirmişlerdir. Öğrencinin her bileşene yönelik yanıtlarının ortalaması alınmıştır. Yapılan *t-Test* cinsiyet ve sınıf düzeyi temel alındığında öğrencilerin workshop çıktı bileşenlerine verdikleri değerlerin farklarını ortaya koymak için kullanılmıştır. Analiz sonucunda, öğrencilerin workshop çıktı bileşenlerine verdikleri değerlerler bakımından iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

5. SONUÇLAR

Çalışma kapsamında iç mimarlık eğitimi içerisinde yer alan informal yaklaşımlardan biri olan workshop etkinlikleri verimlilik ara kesitinde irdelenmiştir. İç mimarlık disiplininin ortaya çıkışı ve meslek disiplini olarak kabul edilmesinin ardından eğitim sürecine dair oluşumlar hız kazanmıştır. Mesleğin çok yönlü oluşu, paradigmaların sosyal hayatla birlikte değişim içerisinde olması iç mimarlık meslek eğitiminin çok yönlü olmasını gerektirir. Bu noktada informal eğitim yaklaşımları eğitim sürecine katkı sağlamaktadır.

İç mimarlık eğitiminin içeriğinde yer alan formal düzenin tartışılması, eğitimi destekleyecek yöntemlerin ortaya çıkışını beraberinde getirmiştir. Tasarım öğrencilerinin edinilmesi beklenen yetkinlikleri kazanmak için informal yöntemlerden destek alınmıştır. Bu bağlamda bu etkinlikler arasında karşılıklı etkileşimi içeren workshop etkinlikleri bu çalışmanın temel çıkış noktasını oluşturmaktadır. Eğitim sürecinin 4 yıl içerisinde tamamlanacak olması ve öğrencilerin sonrasında meslek hayatına atılmaları onları bu süreçte daha yetkin yetiştirmek için temel amacı oluşturur. Bu çalışmada eğitim süresinde öğrenciye deneyim kazandırmak ve potansiyelini ortaya çıkarmak için yapılan workshop etkinliklerinin verimliliği irdelenmiştir. Kısıtlı sayı ve sürede gerçekleştirilen bu etkinliklerin verimliliği oldukça önemlidir. Bu bağlamda workshop süreçlerini daha verimli kılmak için; verimliliği etkileyen faktörleri belirleyerek bu faktörlerin verimlilik üzerindeki etki düzeyleri araştırılmıştır. Yapılan literatür taraması sonucunda belirlenen faktörler; farklı üniversiteler ve farklı sınıf düzeyindeki iç mimarlık öğrencileri tarafından değerlendirilmek üzere için anket çalışması yapılmıştır. Yapılan anket çalışması verileri incelendiğinde;

- Çalışmanın ilk adımında öğrencilere daha önce herhangi bir workshop etkinliğine katılıp katılmadıkları sorulmuştur. Verilen cevaplarda öğrencilerin %23'ü daha önce herhangi bir workshop etkinliğe katılmadığını belirtmiştir. Lisans hayatlarının son dönemlerinde (3. ve/veya 4. sınıf) yer alan öğrencilerin daha önce workshop etkinliğine katılmamış olmalarının workshopun en önemli kazanımlarından olan iletişim becerisinin geliştirilmesi, ekip çalışmasının sınırları ortamlardan uzak kaldığı anlamına gelmektedir. Bu tip etkinliklerin çok yönlü kazanımlarını elde edememişlerdir.

- Öğrencilerin 4 yıllık lisans eğitim sürecinde ortalama 3.38 etkinliğe katıldıkları verisi elde edilmiştir. Birçok konu da bilgi, deneyim ve pratiğe ihtiyacı olan öğrencilerin bu süreçte katıldıkları etkinlik sayısı oldukça yetersizdir.
- Öğrencilerin katıldıkları etkinlikler göz önüne alındığında yüz yüze etkinliklere katılımın daha yüksek (%94.1) olduğu görülmektedir. Bu durumun temel sebebinin; yüz yüze iletişimin daha etkili olduğu, uygulama esnasında kurulan iletişim, canlı deneyim tecrübesinin daha değerli olması olabilir. Bir diğer sebebi ise; çevrimiçi etkinliklerde yaşanan teknik aksaklıklar sebepli olabilir. Öğrencilerin şehir dışı etkinliklerine katılımlarının az sayıda olduğu görülmektedir. Bu durum sosyal ve ekonomik kaynaklı olabilir fakat öğrencilerin kazanacakları tecrübe hepsinin önünde olmalı ve bu tip etkinliklerin bütçe planlaması yapılarak daha çok öğrenciye ulaşması sağlanabilir.
- Katıldıkları etkinlikler katılımcı bileşeni üzerinden incelendiğinde; farklı sınıf düzeylerinde (%78.4) katılımın yüksek olduğu, farklı disiplinlerin yer aldığı (%69.6) öğrencilerle bir araya gelme oranlarının iyi seviyelerde olduğu görülmektedir. Bu meslek hayatına hazırlanmada, farklı bakış açısı kazanmada workshop etkinliğinin kazanımlarını artı değer katmaktadır.
- Öğrencilere daha önce katıldıkları workshop etkinliklerini genel değerlendirme yaparak verimli bulup bulmadıkları sorulmuştur. Verilen cevaplar 5’li likert ölçeği kullanılarak işaretlenmiştir. Öğrencilerin hiçbiri çok verimsiz seçeneğini işaretlememiştir. %70.5 oranında verimli ve çok verimli seçenekleri işaretlenmiştir. Workshop etkinliklerinin mevcut durumda öğrenci açısından önemli kazanımlar sahip olduğu ve öğrencinin bunun farkında olduğunu göstermektedir.
- Öğrencilerin sınıf düzeylerinin verdikleri cevapların ortalaması alındığında 4. sınıf olarak öğrencilerinin (4,03) daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Bu durum daha fazla etkinliğe katılmış olmalarının bir sonucu olabilir.

Workshop etkinliklerinin verimliliğini etkileyen en önemli faktörün konu olduğu tespit edilmiştir. Konu bileşenini seçme sebepleri arasında “konunun ilgi çekici olması, kişinin ilgi alanından olması” verimliliği daha çok etkiler ifadeleri yer almıştır. Etkinliğin verimliliğini etkileyen en önemli bileşenler sıralamasında katılımcı bileşeni en sonda yer almıştır.

Öğrenciler anket içerisinde katıldıkları etkinliklerin en verimli ve en verimsiz geçeni neden belirterek yazmaları istenen açık uçlu sorulara yer verilmiştir. En verimli etkinliği değerlendirdiklerinde konu ve organizasyon başlıklarının öne çıktığı görülmektedir. En

verimsiz etkinliği değerlendirmeleri istendiğinde ise süre bileşeni öne çıkmaktadır. Öğrencilere en verimli/en verimsiz olarak zıt kavramlar verildiği halde verdikleri cevapların zıtlık değil, birbirini tamamlayan ifadeler oldukları görülmektedir.

Verimlilik tablosu değerlendirilmesi için girdi bileşenlerine verilen cevaplar incelenmiştir. Girdi başlığı altında yer alan 42 maddeye verilen cevapların betimsel analizi yapıldığında “yürütücünün iletişim becerisi” ifadesi %63.9 oranla “verimliliği çok etkiler” seğeneğiyle ön plana çıkmaktadır. Yürütücü diğer alt bileşenleriyle birlikte genel sıralamada en sonda yer almasına rağmen, alt başlığında yer alan bu ifadenin etkinliğin verimliliği için önemini göstermektedir.

Bu tez çalışmasının asıl amacı olan verimlilik değerlendirme tablosu için anket içerisinde 5’li likert ölçeğiyle verilen girdi ve çıktı ifadelerine verilen cevaplar analiz edilmiştir ve *t-Test* sonuçlarına irdeleme bölümünde yer verilmiştir. Ortaya çıkan girdi tablosunda; bileşenler arasında ortalama değerler üzerinden sıralama yapıldığında konu ilk sırada yer alır. Sırasıyla konu, yürütücü, organizasyon, mekân, katılımcı, süre bileşenleri takip eder.

- Workshop etkinliklerinin verimliliği üzerinde en büyük faktör “konu” temel bileşenine aittir. Konu temel bileşeni içerisinde ise “Etkinlik konusunun kişinin ilgi alanında olması” en yüksek puan ortalaması ile ilk sıradadır.
- Mekân temel başlığı içerisinde ise “Etkinliğin yüz yüze olması” en yüksek puan ortalamasıyla ilk sıradadır.

Katılımcılar tarafından verilen bu cevaplar arasında sınıf düzeyi ve cinsiyet değişkenleri üzerinden anlamlı bir fark olup olmadığı irdelenmiştir. Cinsiyet temel alındığında girdi bileşenlerine verilen cevapların ortalamaları arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Sınıf düzeyleri temel alındığında mekân ve süre bileşenlerine ait ortalamalar arasında anlamlı fark tespit edilmiştir. Aradaki fark 4. Sınıf öğrencilerinin cevap ortalamalarının 3. Sınıf öğrencilerine göre daha düşük olmasından kaynaklanmaktadır.

Verimlilik değerlendirme tablosunda çıktı başlığında verilen ifadelerin ortalama değerleri analiz edilmiştir. Ortaya çıkan tabloda “motivasyon” bileşeni en yüksek değerle ilk sırada yer almıştır. Sırasıyla iş birliği, bilgi edinme, farkındalık, yaratıcılık, sosyal çevre bileşenleri takip etmektedir. Sıralama ortalama değerleri birbirine çok yakındır. Bu durumda bileşenlerin etki düzeylerinin hemen hemen aynı olduğunu söylemek mümkündür. Verilen cevaplar arasında cinsiyet ve sınıf düzeyinin anlamlı bir fark yaratıp yaratmadığı

irdelenmiştir. Sınıf düzeyleri ve cinsiyet temel alındığında aralarında anlamlı fark bulunamamıştır.

Eğitim sürecinde öğrencilere bilgi ve deneyim kazandırmak amaçlanan, kısa süreli ve yoğun olan workshop etkinliklerinde bu sürecin verimliliği araştırmaya konu edinmiştir. Bu sürecin daha verimli geçmesi için, verimliliği etkileyen faktörler belirlenmiş ve katılımcı bakış açısıyla bu faktörlerin değerlendirilmesi yapılmıştır.

Sonuç olarak; workshop etkinliklerinin eğitime daha fazla dahil edilmesi, niceliğinin yanında niteliğinin de artması için bu süreçte de planlama aşamasının daha yetkin yapılması, öğrencinin ilgi alanlarının da analiz edilerek buna dahil edilmesi gerektiği düşünülmektedir. Çalışmaya göre ortaya konan “konu” bileşeninin önemi temel alınarak; konu seçiminde daha özenli davranılması, mekan konusunda alternatiflere gidilmesi, süre özelinde ideali yakalamaya çalışarak, katılımcı özelliklerini de göz önünde bulundurmak gerekmektedir.

6. ÖNERİLER

Yüksek lisans tezi olarak sunulan bu çalışmada, informal eğitim yaklaşımlarından biri olan workshop etkinliklerinin verimliliğini üzerindeki etkisi olan bileşenlerin ortaya konması ve bu bileşenler üzerinden etkinliklerin verimliliğinin değerlendirilmesi konu edinmiştir. Çalışma üç farklı bakış açısıyla yapılabilir. Katılımcı bakış açısıyla, yürütücü bakış açısıyla, kurum bakış açısıyla. Bu çalışma katılımcı bakış açısıyla yürütülmüştür. Elde edilen sonuçlar tüm bakış açılarının değerlendirilmesi olarak kabul edilemez. Bu çalışma ilk adım olarak kabul edilebilir.

- Çalışma yürütücü kişilerle yapılarak, bileşenler gözden geçirilerek ekleme veya çıkarmalar yapılabilir. Ardından bileşenlerin etki düzeyleri tespit edilebilir.
- Çalışma kurum bakış açısıyla, akademi bünyesinde ilgili kişilerle yapılarak, bileşenler gözden geçirilerek ekleme veya çıkarmalar yapılabilir. Ardından bileşenlerin etki düzeyleri tespit edilebilir.
- Tüm bakış açıları ele alınarak ortaya konan değerler üzerinden yeni bir verimlilik tablosu oluşturulabilir.
- Elde edilen tüm çalışmalar sonucunda verimliliği yüksek tutmak için workshop türleri oluşturulabilir. Bu türlere dair pilot çalışmalar yapılarak revizyonlar sonucunda workshop türlerinin hangi şartlarda verimli olabileceği ortaya konabilir.
- Son olarak bu çalışmadan akademik olarak tüm kurumların yararlanması için, düzenlenen workshop etkinlikleri web tabanlı bir sistemde birleştirilerek hem katılımcı hem de yürütücü açısından farklı workshop türlerine dair deneyimleri öğrenilerek yeni yol oluşturulabilir.

7. KAYNAKLAR

- Adıgüzel, D. (2012). Mimarlığın Enformel Eğitim Alanı Olarak Çevresel Yaklaşım Konulu Yarışmalar: Ekopavyon Proje Yarışması Örneği. *GreenAge 2nd International Symposium* (s. 430-438). İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.
- Akbaba, S. (2006). Eğitimde motivasyon. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*(13), 343-361.
- Akgün, Y. (2019). Bütünleş-ik Mimarlık Eğitimi ve Pratiği. *Ege Mimarlık*, s. 93.
- Aşkın, G. D. (2020, Mayıs). *İç mimarlık eğitimi temel tasarım sürecinde yaratıcı düşüncenin geliştirilmesine yönelik bir yöntem önerisi*. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul.
- Aydınlı, S. (2015). Tasarım Eğitiminde Yapılandırıcı Paradigma:‘Öğrenmeyi Öğrenme’. *Tasarım+Kuram*, 11(20), 1-18.
- Başaran, İ. E. (2000). *Eğitim Yönetimi Nitelikli Okul*. Ankara: Feryal Matbaası.
- Bellman, G. M., & Kelly, L. A. (2020). Creative Effective Workshops. (L. & ATSD Linking people, Röportaj Yapan)
- Bilen, M. (2002). *Plandan Uygulamaya Öğretim*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Brooks-Harris, J. E., & Stock-Ward, S. R. (1999). *Workshops, Designing and Facilitating Experiential Learning*. London: SAGE Publications.
- Ciravoğlu, A. (2001). *Mimari tasarım eğitiminde workshop-stüdyo paralelliği üzerine*. İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Ciravoğlu, A. (2003). Mimari tasarım eğitiminde formel ve enformel çalışmalar üzerine. *Yapı Dergisi*, 43-47.
- Coombs, P. H., & Ahmed, M. (1974). *Attacking rural poverty. How nonformal education can help*. Baltimore: John Hopkins Press.
- Çelik, C. (2022). *İç mimarlık eğitimi ve ölçekler arası tasarım arakesitinde proje tasarım stüdyolarının potansiyelleri üzerine bir değerlendirme ve güncel bir yapılanma önerisi*. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul.
- Dede, Y. (2003). ARCS motivasyon modeli'nin öğrencilerin matematiğe yönelik motivasyonlarına etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(14), s. 173-182.

- Ertek, H. (1999). *İç Mimarlık Kapsamında Temel Tasarım Eğitimi Kuramlarına Bir Yaklaşım*. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanatta Yeterlilik Tezi, Ankara.
- Gillis, D., Nelson, J., Driscoll, B., Hodgins, K., Fraser, E., & Jacobs, S. (2017). Interdisciplinary and Transdisciplinary Research and Education in Canada: A Review and Suggested Framework.
- Gür, Ş. Ö. (2000). Mimarlıkta Temel Eğitim Dersi Uygulaması. *Mimarlık*, 293- 38(3), 25-35.
- İleri, H. (2014). Verimlilik, Verimlilik ile İlgili Kavramlar ve İşletmeler Açısından Verimliliğin Önemi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 1(2), 9-24.
- İmamoğlu, N. (2019). *Enformel mimarlık çalışmalarında öğrenci motivasyonunun araştırılması: Betonart mimarlık yaz okulu örneği*. Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- İnce, M., & Yarkataş, Ö. I. (2017). Tasarım çalıştayları (workshopları) ve çağdaş tasarım eğitiminde önemi. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 7(2), 101-122.
- Işık, Ö. (2017). *Tasarım eğitiminde workshop etkinlikleri üzerine bir durum çalışması*. Anadolu Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı.
- Kaptan, B. B. (2003). *20. yüzyıldaki toplumsal değişimler paralelinde iç mekan tasarımı eğitiminin gelişimi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanatta Yeterlilik Tezi, Ankara.
- Kararmaz, Ö., & Ciravoğlu, A. (2017). Erken Dönem Mimari Tasarım Stüdyolarına Deneyim Tabanlı Yaklaşımların Bütünleştirilmesi Üzerine Bir Araştırma. *Megaron*, 12(3).
- Karlı, U. T., & Özker, S. (2014). The Contributions of Workshops on Formal Interior Architecture Education. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 152, 42-52.
- Mercan, Ö., & Bolat, Ç. B. (2021). Çevrimiçi Çalıştaylar ve İç Mimarlık Eğitimi: Le Design De PA PA Pandemi Paradokslar Çalıştayı Üzerinden Bir Değerlendirme. *YDÜ Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 3/2, 71-80.
- Nirun, N. (1973). Eğitimin sosyal temelleri ve eğitimde verimlilik meselesi.
- Özçer, S. (2012, Eylül). Bir Eğitim ve Öğrenme Metodolojisi Olarak Atölye Çalışmaları. *HRdergi*.
- Özdemir, H. (2018). *Mimarlık eğitiminde enformel yapılar: ESOGÜ Bademlik tasarım festivali örneği*. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.

- Özderin, S. (2019). Bir Yöntem Önerisi Kapsamında: Grafik Sanatlarda Temel Sanat ve Tasarım Eğitiminde Analitik Düşünme Ve Sistematiik Biçimlendirme. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 6(42), 2823-2847.
- Özkun, Ü. B. (2018, Ekim). Bir Eğitim Yöntemi Olarak Çalıştaylar: Üsküdar ve Esenler Kamusal Alan Çalıştayları Karşılaştırması. *Yakın Mimarlık Dergisi*, 2(1), 82-92.
- Özsavaş, N. (2011). *Türkiye'deki iç mimarlık eğitimi: Eğitim süreci, farklı eğitim programları ve uluslararası içmimarlık ölçütlerine göre programların*. Anadolu Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- Öztürkoğlu, A., & Yalçınkaya, Ş. (2022). Türkiye'de İç Mimarlık Eğitiminde Öne Çıkan Konular:Bibliyografik Bir Çalışma. *International Scientific Research Congress Dedicated To The 30th Anniversary Of Baku Eurasia University*, (s. 452-514). Azerbaijan.
- Paszkowski, Z., & Gołębiewski, J. I. (2020). International design workshops as an intensive form of architectural education. *World Transactions on Engineering and Technology Education*, 18(1), 51-56.
- Polatoğlu, Ç., & Vural, S. M. (2012). As an educational tool the importance of informal studies/studios in architectural design education; case of Walking Istanbul 1&2. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 47, 480-484.
- Potur, A. A. (2007). *Mimarlık eğitimi başlangıcında bireyin ilgi-yetenek-yaratıcılık düzeyi ile tasarım performansı arasındaki ilişkiler*. Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul.
- Prokopenko, J. (1992). *Verimlilik Yönetimi. Uygulamalı El Kitabı* (Cilt 42). (O. Baykal, Çev.) Ankara: Milli Prodükktivite Merkezi Yayınları.
- Rogers, A. (2005). *Non-formal education: Flexible schooling or participatory education?* Kluwer Academic Publishers.
- San, İ. (2008). *Sanat ve Eğitim: Yaratıcılık, Temel Sanat Kuramları, Sanat Eleştirisi Yaklaşımları*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Sarman, G. (2020). *Mimarlık eğitiminde formel-enformel ilişkisi:Enstitülerin mimarlık eğitimine etkisi*. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Sönmez, V. (1986). Türkiye'de eğitimin kalitesi ve geleceği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(1), 49-63.
- Szczerek, E. (2020, Mayıs). International Student Workshops as an Important Element in Architectural Education. *TECHNICAL TRANSACTIONS* 7/2017, 21-29.
- Tural, N. K. (2002). Öğrenci başarısındada etkili okul değişkenleri ve eğitimde verimlilik. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 35(1), 39-54.

Turgut, H., & Cantürk, E. (2015). Design Workshops as a Tool for Informal Architectural Education. *Open House International*, 40(2), 88-95.

URL-1. (2024, Ağustos 20). Türk Dil Kurumu: <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı

URL-2. (2024, Ağustos 20). Türk Dil Kurumu: <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı

URL-3. (2024, Ağustos 20). Cambridge Dictionary: <https://dictionary.cambridge.org/#> adresinden alındı

Yavuz, İ. (2003). *Verimlilik ve Etkinlik Ölçümüne Yeni Yaklaşımlar ve İllere Göre İmalat Sanayinde Etkinlik Karşılaştırmaları* (Cilt No:667). Ankara: Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları.

Yükçü, S., & Atağan, G. (2009). Etkinlik, Etkililik ve Verimlilik Kavramlarının Yarattığı Karışıklık. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23(4).

Yürekli, İ., & Yürekli, H. (2004). Mimari tasarım eğitiminde enformellik. *İtü Dergisi/a*, 3(1).

8. EKLER

Ek 1. Katılımcı anket formu

A.KATILIMCIYI TANIMA

Üniversite	
Sınıf	
Yaş	
Cinsiyet	

1- Daha önce herhangi bir workshop etkinliğine katıldınız mı?
Cevabınız evet ise kaç tane workshop etkinliğine katıldınız? **Sayı** belirtir misiniz?

...

B.KATILIMCININ DENEYİM DURUMU

2- Bugüne kadar katıldığınız workshop etkinliklerini düşünerek, aşağıda yer alan maddelere göre bir etkinliğe katılıp katılmadığınızı belirtir misiniz?

Maddeler	Evet katıldım	Hayır
Farklı temalı workshop (aydınlatma, mobilya, tasarım, malzeme, program vb.) etkinliklerine		
Etkinlik içerisinde konu ile ilgili bağlantılı uygulama yapılan bir etkinliğe		
Çevrim içi olarak düzenlenen bir workshop etkinliğine		
Yüz yüze olarak düzenlenen bir workshop etkinliğine		
Mekân olarak okul dışında yapılan bir workshop etkinliğine		
Mekân olarak okul içinde yapılan bir workshop etkinliğine		
Şehir dışında düzenlenen bir workshop etkinliğine		
Etkinlik süresi bir (1) gün ile sınırlı bir workshop etkinliğine		
Etkinlik süresi bir (1) günü aşan bir workshop etkinliğine		
Etkinliğin sürecinin farklı zamanlara yayıldığı bir workshop etkinliğine		
Farklı meslek disiplinlerinin yer aldığı bir workshop etkinliğe		
Farklı sınıf düzeyinde öğrencilerin katılımcı olduğu bir workshop etkinliğine		
Farklı üniversite öğrencilerinin katılımcı olduğu bir workshop etkinliğine		
Firma tarafından düzenlenen bir workshop etkinliğe		
Tasarımcının yürütücü olduğu bir workshop etkinliğine		
Birden fazla yürütücüsü olan bir workshop etkinliğine		
İçerisinde seminer yer alan bir workshop etkinliğine		
İçerisinde teknik gezi yer alan bir workshop etkinliğine		
İçerisinde yarışma yer alan bir workshop etkinliğine		
İçerisinde sergi yer alan bir workshop etkinliğine		
Etkinlik sonucunda fiziksel bir ürün ortaya konan bir workshop etkinliğine		

3- Bugüne kadar katıldığınız workshop etkinliklerini düşündüğünüzde verimliliklerini genel olarak değerlendirir misiniz?				
1 Çok Verimsiz	2 Verimsiz	3 Kararsızım	4 Verimli	5 Çok Verimli

C.GENEL DEĞERLENDİRME

4- Aşağıda yer alan workshop etkinliğinin verimliliğini etkileyen faktörleri önem derecesine göre sıralayınız. (1 en etkili olmak üzere 1-6 arasında)

	Konu (Etkinliğin konusu, teması, içeriği)
	Mekân (Workshop etkinliğinin düzenlenme şekli (çevrim içi/yüz yüze), düzenlendiği mekân ve bu mekânın fiziksel şartları)
	Süre (Workshop etkinliğinin süresi)
	Katılımcı (Workshop etkinliğine katılan bireylerin bölümü, eğitim düzeyi ve sayısı)
	Yürütücü (Workshop etkinliğini düzenleyen firma adına yöneten kişinin profili ve etkinlikte yer alan toplam yürütücü sayısı)
	Organizasyon (Etkinliği düzenleyen firma ve etkinlik içerisindeki seminer, alan gezisi, yarışma, sunum vb. etkinliklerin olması; ekipman temini)

5- Workshop etkinliğinin verimliliği ile ilgili önem sırası belirtirken bu sıralamayı yapmanızın nedenini yazar mısınız?

.....

.....

.....

.....

.....

D.KATILIMCI GÖRÜŞÜ

6- Katıldığınız workshop etkinliklerini düşündüğünüzde **en verimli** geçen etkinliği verimli kılan nedeni yazar mısınız? (konu-mekân-süre-katılımcı-yürütücü-organizasyon çerçevesinde açıklayınız)

.....

.....

.....

.....

.....

7- Katıldığınız workshop etkinliklerini düşündüğünüzde **en verimsiz** geçen etkinliği verimli kılan nedeni yazar mısınız? (konu-mekân-süre-katılımcı-yürütücü-organizasyon çerçevesinde açıklayınız)

.....

.....

.....

.....

E.DEĞERLENDİRME/GİRDİ						
Bugüne kadar katılmış olduğunuz workshop etkinliklerini düşünerek “VERİMLİLİK” üzerine genel değerlendirme yapınız.		Verimliliği hiç etkilemez	Verimliliği etkilemez	Kararsızım	Verimliliği etkiler	Verimliliği çok etkiler
		1	2	3	4	5
KONU	Etkinlik konusunun güncel olması					
	Etkinlik konusunun kişinin ilgi alanında olması					
	Etkinlik konusunun mesleki eğitim süreci ile ilgili olması					
	Konu içeriğinin katılımcıya uygun kapsamda sunulması					
	Konu içeriğinin katılımcıya uygun düzeyde sunulması					
	Konu ile ilgili bilginin uygulamalı anlatımı					
	Konuyu ile ilgili bilginin teorik olarak anlatımı					
MEKÂN	Etkinliğin düzenlendiği mekânın atmosferi					
	Etkinliğin aşına olunan bir mekânda yapılması					
	Etkinliğin bilinmedik bir mekânda yapılması					
	Etkinlik mekânına erişimin kolay olması					
	Etkinliğin yapıldığı mekânın fiziksel şartları					
	Etkinliğin yüz yüze olması					
	Etkinliğin çevrimiçi olması					
	Etkinlik için seçilen mekânın etkinlik konusuyla bağlantısı					
	Etkinliğin şehir dışında yapılması					
SÜRE	Etkinlik süresinin 1 gün içerisinde olması					
	Etkinlik süresinin 1 günden fazla olması					
	Etkinliğin sürecinin farklı zamanlara yayılması					
KATILIMCI	Etkinliğin katılımcı sayısı					
	Etkinlikte yer alan çalışma gruplarındaki kişi sayısı					
	Katılımcıların farklı sınıflardan olması					
	Katılımcıların farklı disiplinlerden olması					
	Katılımcıların farklı üniversitelerden olması					
YÜRÜTÜCÜ	Etkinlikteki yürütücülerden birinin firma/şirket çalışanı olması					
	Yürütücünün eğitimci olması					
	Yürütücünün firma yetkilisi olması					
	Yürütücünün konunun uygulamasını yapan kişi olması					

	Etkinlikteki yürütücü sayısı					
	Yürütücünün konuya olan uygulama kısmına hâkimiyeti					
	Yürütücünün konuya olan teori kısmına hâkimiyeti					
	Yürütücünün iletişim becerisi					
ORGANİZASYON	Etkinliği düzenleyen firmanın alandaki tanınırlığı/etkisi					
	Etkinlikteki tasarımcının alandaki yeri					
	Etkinlikte kullanılan ekipman/malzeme yeterliliği					
	Etkinlik içerisinde yarışma olması					
	Etkinlik içerisinde sergi olması					
	Etkinlik içerisinde teknik gezi olması					
	Etkinlik içerisinde seminer olması					
	Etkinlikte ödül sisteminin olması					
	Etkinlik sonrası ortaya fiziksel bir ürün çıkarılması					
	Etkinlik içerisinde ikramın olması					

F.DEĞERLENDİRME/ÇIKTI/KAZANIM						
Bugüne kadar katılmış olduğunuz workshop etkinliklerini düşünerek kazanımlarınızı değerlendiriniz. Aşağıdaki ifadelere ne kadar katılıyorsunuz.		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
		1	2	3	4	5
YARATICILIK	Workshop etkinlikleri katılımcının yaratıcılığın artmasında etkili olur.					
	Workshop etkinlikleri katılımcının belli sınırlar içerisinde tasarım yaparak, tasarım sınırlarını görmesinde etkili olur.					
MOTİVASYON	Workshop etkinliği mesleki yönden kendimi geliştirme konusunda motivasyonumu artırır.					
	Workshop etkinliğinin özgeçmişimde yer alacak olması motivasyonumun artmasında etkili olur.					
İŞ BİRLİĞİ	Workshop etkinliklerinde ekip arkadaşlarımdan yeni bilgiler öğrenilir.					
	Workshop etkinliklerinde farklı fikirden katılımcılarla birlikte çalışma fırsatı oluşur.					

	Workshop etkinliği sırasında diğer katılımcılarla grup çalışması yapmak, farklı insanlar ile iş birliği içinde çalışmam konusunda etkili olur.					
SOSYAL ÇEVRE	Workshop etkinliği özel sektördeki firmalar ile iletişim kurmada aracı olur.					
	Workshop etkinliklerinde eğlenceli vakit geçiririm.					
	Workshop etkinliği sayesinde firmayla kurduğum iletişim sektördeki firma ve kişi çevremi genişletmemde etkili olur.					
	Workshop etkinlikleri sosyal çevre edinilmesinde etkilidir.					
BİLGİ EDİNME	Workshop etkinlikleri malzeme öğrenmeye yardımcı olur.					
	Workshop etkinlikleri teknik bilgi edinmeye yardımcı olur.					
	Workshop etkinliği meslek uygulamalarını öğrenme açısından etkilidir.					
FARKINDALIK	Workshop etkinliğiyle birlikte mesleğimin farklı yönlerini görme fırsatım olur.					
	Workshop etkinliği grup çalışması içinde kendimi görme fırsatı bulurum.					
	Workshop etkinliği kendimi becerilerimi görme fırsatı bulurum.					

ÖZGEÇMİŞ

Aslıhan ÖZTÜRKOĞLU, İlköğrenimini Araklı Bereketli YİBO'da bitirdikten sonra lise eğitimini 2013 yılında Sürmene Hasan Sadri Yetmişbir Anadolu (HSYAL) Lisesi'nde tamamladı. 2013-2014 öğretim yılında Selçuk Üniversitesi Güzel sanatlar Fakültesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı bölümünde lisans eğitimine başladı. 2017 yılında bu bölümden mezun oldu. 2021 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İç Mimarlık Anabilim dalında tezli yüksek lisans programına başladı. Özel sektörde iç mimar olarak çalışmaya devam etmektedir.

- Öztürkoğlu, A., Albayrak, D., Özkan, N., & Yalçinkaya, Ş. (2022). Mekân Üreten Mesleklerin Eğitim Sürecinde Çocuk Kullanıcının Yeri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 13(Ek (Suppl.) 1), 370-381.
- Öztürkoğlu, A. & Yalçinkaya, Ş. (2021). Türkiye'de İç Mimarlık Eğitiminde Öne Çıkan Konular:Bibliyografik Bir Çalışma. *International Scientific Research Congress Dedicated To The 30th Anniversary Of Baku Eurasia University, Azerbaijan*. 452-514.